

Arctic Paper Spółka Akcyjna
Sprawozdanie finansowe
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku
wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta

ARCTIC PAPER

Spis treści

Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta

Jednostkowe sprawozdania finansowe i wybrane dane finansowe.....	3
Wybrane jednostkowe dane finansowe	3
Rachunek zysków i strat	4
Sprawozdanie z całkowitych dochodów	5
Bilans	6
Bilans c.d.....	7
Rachunek przepływów pieniężnych.....	8
Rachunek przepływów pieniężnych c.d.....	9
Zestawienie zmian w kapitale własnym	10
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	12
1. Informacje ogólne	12
2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	12
3. Skład Zarządu Spółki	12
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	13
5. Inwestycje Spółki	13
6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	14
7. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	14
8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości.....	16
9. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie ...	20
10. Istotne zasady rachunkowości	21
11. Segmenty operacyjne	36
12. Przychody i koszty	36
13. Podatek dochodowy.....	38
14. Zysk (strata) przypadający na jedną akcję	40

15. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty.....	41
16. Środki trwałe	42
17. Aktywa niematerialne.....	43
18. Pozostałe aktywa	44
19. Zapasy	48
20. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	48
21. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	48
22. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe / rezerwowe.....	49
23. Nabycie udziałów w jednostkach zależnych ...	52
24. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	52
25. Rezerwy	59
26. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe	60
27. Zobowiązania warunkowe	61
28. Informacje o podmiotach powiązanych	62
29. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	66
30. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym.....	66
31. Instrumenty finansowe.....	68
32. Zarządzanie kapitałem.....	74
33. Struktura zatrudnienia.....	75
34. Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami wynikającymi ze sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	75
35. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym ...	77

Jednostkowe sprawozdania finansowe i wybrane dane finansowe

Wybrane jednostkowe dane finansowe

	Okres od 01.01.2016 do 31.12.2016 tys. PLN	Okres od 01.01.2015 do 31.12.2015 tys. PLN	Okres od 01.01.2016 do 31.12.2016 tys. EUR	Okres od 01.01.2015 do 31.12.2015 tys. EUR
Przychody ze sprzedaży	98 911	106 706	22 666	25 501
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	(19 553)	8 436	(4 481)	2 016
Zysk (strata) brutto	(32 430)	5 077	(7 431)	1 213
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	(32 644)	4 909	(7 481)	1 173
Zysk (strata) netto za rok obrotowy	(32 644)	4 909	(7 481)	1 173
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(253 361)	(11 111)	(58 059)	(2 655)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(3 122)	4 468	(715)	1 068
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	257 911	(2 529)	59 102	(604)
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	1 428	(9 172)	327	(2 192)
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	69 287 783	69 287 783	69 287 783	69 287 783
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	69 287 783	69 287 783	69 287 783	69 287 783
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w PLN/EUR)	(0,47)	0,07	(0,11)	0,02
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w PLN/EUR)	(0,47)	0,07	(0,11)	0,02
Średni kurs PLN/EUR *			4,3638	4,1843
	Na dzień 31 grudnia 2016 tys. PLN	Na dzień 31 grudnia 2015 tys. PLN	Na dzień 31 grudnia 2016 tys. EUR	Na dzień 31 grudnia 2015 tys. EUR
Aktywa razem (wg stanu na 31/12/2016 i 31/12/2015)	1 042 184	950 202	235 575	222 974
Zobowiązania długoterminowe (wg stanu na 31/12/2016 i 31/12/2015)	277 171	205 001	62 652	48 105
Zobowiązania krótkoterminowe (wg stanu na 31/12/2016 i 31/12/2015)	133 979	76 242	30 285	17 891
Kapitał własny (wg stanu na 31/12/2016 i 31/12/2015)	631 034	668 959	142 639	156 977
Kapitał podstawowy (wg stanu na 31/12/2016 i 31/12/2015)	69 288	69 288	15 662	16 259
Liczba akcji zwykłych	69 287 783	69 287 783	69 287 783	69 287 783
Rozwodniona liczba akcji zwykłych	69 287 783	69 287 783	69 287 783	69 287 783
Wartość księgową na jedną akcję (w PLN/EUR)	9,11	9,65	2,06	2,27
Rozwodniona wartość księgową na jedną akcję (w PLN/EUR)	9,11	9,65	2,06	2,27
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda (w PLN/EUR)	-	-	-	-
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w PLN/EUR)	-	-	-	-
Kurs PLN/EUR na koniec okresu **			4,4240	4,2615

* - Pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych przeliczono według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłoszonych przez NBP w okresie, którego dotyczą prezentowane dane.

** - Pozycje bilansowe przeliczono według średniego kursu ogłoszonego przez NBP obowiązującego na dzień bilansowy

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach

od 12 do 78 stanowią jego integralną część

Rachunek zysków i strat

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży usług	28	43 283	40 410
Przychody z odsetek od pożyczek	28	985	937
Przychody z dywidend	28	54 643	65 359
Przychody ze sprzedaży	11	98 911	106 706
Koszty odsetek dla jednostek powiązanych oraz koszt własny sprzedaży usług logistycznych		(9 890)	(11 381)
Zysk (strata) ze sprzedaży		89 021	95 325
Pozostałe przychody operacyjne	12.1	197	398
Koszty sprzedaży	12.5	(4 072)	(4 069)
Koszty ogólnego zarządu	12.5	(34 571)	(31 517)
Pozostałe koszty operacyjne	12.2	(70 128)	(51 701)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej		(19 553)	8 436
Przychody finansowe	12.3	575	666
Koszty finansowe	12.4	(13 452)	(4 026)
Zysk (strata) brutto		(32 430)	5 077
Podatek dochodowy	13.1	(214)	(167)
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		(32 644)	4 909
Działalność zaniechana			
Zysk (strata) za rok obrotowy z działalności zaniechanej		-	-
Zysk (strata) netto okresu sprawozdawczego		(32 644)	4 909
Zysk (strata) na jedną akcję w PLN:			
- podstawowy z zysku za okres	14	(0,47)	0,07
- podstawowy z zysku z dział. kontynuowanej za okres		(0,47)	0,07
- rozwodniony z zysku za okres	14	(0,47)	0,07
- rozwodniony z zysku z dział. kontynuowanej za okres		(0,47)	0,07

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	<i>Nota</i>	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Zysk (strata) netto okresu sprawozdawczego		(32 644)	4 909
Wycena instrumentów finansowych	31.3	(4 580)	-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	22.2	60	(227)
Inne całkowite dochody		(4 520)	(227)
Całkowite dochody		(37 164)	4 682

Bilans

	<i>Nota</i>	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Środki trwałe	16	1 979	2 108
Aktywa niematerialne	17	1 332	1 322
Udziały i akcje w spółkach zależnych	18.1	802 682	838 741
Pozostałe aktywa finansowe	18.2	62 905	0
Pozostałe aktywa niefinansowe	18.3	1 268	1 103
		870 166	843 274
Aktywa obrotowe			
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	20	76 687	81 928
Należności z tytułu podatku dochodowego		371	193
Pozostałe aktywa finansowe	18.2	77 332	12 683
Pozostałe aktywa niefinansowe	18.3	6 765	2 689
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	21	10 863	9 435
		172 017	106 927
SUMA AKTYWÓW		1 042 184	950 202

Bilans c.d.

	<i>Nota</i>	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	22.1	69 288	69 288
Kapitał zapasowy	22.3	447 641	447 641
Pozostałe kapitały rezerwowe	22.4	148 200	147 871
Różnice kursowe z przeliczenia	22.2	350	290
Zyski zatrzymane / Niepokryte straty		(34 445)	3 870
		631 034	668 959
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne	24	275 514	203 357
Rezerwy	25	1 357	1 151
Pozostałe zobowiązania finansowe		300	390
Rozliczenia międzyokresowe	26.2	-	103
		277 171	205 001
Zobowiązania krótkoterminowe			
Oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne	24	48 894	788
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	26.1	73 472	69 593
Pozostałe zobowiązania finansowe		4 486	187
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	26.1	2 072	1 688
Rozliczenia międzyokresowe	26.2	5 056	3 985
		133 979	76 242
Zobowiązania razem		411 150	281 243
SUMA PASYWÓW		1 042 184	950 202

Rachunek przepływów pieniężnych

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk (strata) brutto		(32 430)	5 077
<u>Korekty o pozycje:</u>			
Amortyzacja	12.6	402	266
Straty z tytułu różnic kursowych		2 688	(227)
Utrata wartości udziałów	34	38 896	3 194
Odsetki i dywidendy (netto)	34	6 182	2 529
Zmiana stanu należności oraz pozostałych aktywów niefinansowych		1 001	(38 760)
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek oraz innych zobowiązań finansowych		4 262	33 522
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych		967	(2 047)
Zmiana stanu rezerw		206	(540)
Podatek dochodowy zapłacony	34	(392)	(228)
Zmiana stanu pożyczek wobec spółek zależnych	34	(270 120)	(13 898)
Pozostałe		(5 022)	-
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(253 361)	(11 111)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		(283)	(1 525)
Zwiększenie udziałów/podwyższenie kapitału w spółkach zależnych		(2 839)	(15 318)
Lokata krótkoterminowa		-	21 312
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(3 122)	4 468

Rachunek przepływów pieniężnych c.d.

	<i>Nota</i>	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Przeplwy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Pożyczki, obligacje otrzymane	34	263 446	-
Odsetki zapłacone		(5 536)	(2 529)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		257 911	(2 529)
Środki pieniężne na początek okresu			
	21	9 435	18 607
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		1 428	(9 172)
Środki pieniężne na koniec okresu	21	10 863	9 435

Zestawienie zmian w kapitale własnym

	<i>Nota</i>	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Różnice kursowe z przeliczenia oddziału zagr.	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane / Niepokryte straty	Razem
Na dzień 1 stycznia 2016 roku		69 288	447 641	290	147 871	3 870	668 959
Zysk / (strata) netto za okres		-	-	-	-	(32 644)	(32 644)
Inne całkowite dochody za okres	22.2	-	-	60	(4 580)	-	(4 520)
Całkowite dochody za okres		-	-	60	(4 580)	(32 644)	(37 164)
Podział wyniku finansowego	22.4	-	-	-	4 909	(4 909)	-
Rozliczenia grupy podatkowej w Szwecji		-	-	-	-	(761)	(761)
Na dzień 31 grudnia 2016 roku		69 288	447 641	350	148 200	(34 445)	631 034

	<i>Nota</i>	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Różnice kursowe z przeliczenia oddziału zagr.	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane / Niepokryte straty	Razem
Na dzień 1 stycznia 2015 roku		69 288	472 751	517	147 871	(25 533)	664 892
Zysk / (strata) netto za okres		-	-	-	-	4 909	4 909
Inne całkowite dochody za okres		-	-	(227)	-	-	(227)
Całkowite dochody za okres		-	-	(227)	-	4 909	4 682
Emisja akcji		-	-	-	-	-	-
Podział wyniku finansowego		-	(25 110)	-	-	25 110	-
Rozliczenia grupy podatkowej w Szwecji		-	-	-	-	(617)	(617)
Na dzień 31 grudnia 2015 roku		69 288	447 641	290	147 871	3 870	668 959

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie finansowe Arctic Paper S.A. obejmuje rok zakończony 31 grudnia 2016 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku.

Arctic Paper S.A. (dalej: „Spółka”, „Jednostka”) jest spółką akcyjną utworzoną Aktem Notarialnym z dnia 30 kwietnia 2008 roku, której akcje znajdują się w publicznym obrocie.

Siedziba Spółki mieści się w Poznaniu, przy ul. Jana Henryka Dąbrowskiego 334A.

Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Poznaniu – Nowe Miasto i Wilda, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000306944.

Spółce nadano numer statystyczny REGON 080262255.

Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Spółki jest działalność holdingowa na rzecz Grupy Kapitałowej Arctic Paper.

Podmiotem bezpośrednio dominującym Spółki jest Nemus Holding AB. Podmiotem dominującym całej Grupy Arctic Paper jest Incarta Development SA.

2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Spółka sporządziła skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku, które zostało zatwierdzone do publikacji w dniu 20 marca 2017 roku.

3. Skład Zarządu Spółki

W skład Zarządu Spółki na dzień 31 grudnia 2016 roku wchodził:

- Per Skoglund - Prezes Zarządu powołany w dniu 27 kwietnia 2016 roku (powołany na Członka Zarządu w dniu 27 kwietnia 2011 roku);
- Wolfgang Lübbert - Członek Zarządu powołany w dniu 5 czerwca 2012 roku;
- Jacek Łoś – Członek Zarządu powołany w dniu 27 kwietnia 2011 roku;
- Małgorzata Majewska-Śliwa – Członek Zarządu powołany w dniu 27 listopada 2013 roku;
- Michał Sawka - Członek Zarządu powołany w dniu 12 lutego 2014 roku.

Od dnia 31 grudnia 2016 roku do dnia publikacji sprawozdania finansowego nie miały miejsca zmiany w składzie Zarządu Spółki.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 20 marca 2017 roku.

5. Inwestycje Spółki

Spółka posiada inwestycje w następujących jednostkach zależnych:

Jednostka	Siedziba	Przedmiot działalności	Udział	
			31.12.2016	31.12.2015
Arctic Paper Kostrzyn S.A	Polska, Fabryczna 1, 66-470 Kostrzyn nad Odrą	Produkcja papieru	100%	100%
Arctic Paper Munkedals AB	Szwecja, SE 455 81 Munkedal	Produkcja papieru	100%	100%
Arctic Paper UK Limited	Wielka Brytania, Quadrant House, 47 Croydon Road, Caterham, Surrey	Pośrednictwo w sprzedaży	100%	100%
Arctic Paper Baltic States SIA	Łotwa, K. Vardemara iela 33-20, Riga LV-1010	Pośrednictwo w sprzedaży	100%	100%
Arctic Paper Benelux S.A	Belgia, Ophemstraat 24, B-3050 Oud-Heverlee	Pośrednictwo w sprzedaży	100%	100%
Arctic Paper Schweiz AG	Szwajcaria, Technoparkstrasse 1, 8005 Zurich	Pośrednictwo w sprzedaży	100%	100%
Arctic Paper Italia srl	Włochy, Via Cavriana 7, 20 134 Mediolan	Pośrednictwo w sprzedaży	100%	100%
Arctic Paper Ireland Limited	Irlandia, 4 Rosemount Park Road, Dublin 11	Spółka zlikwidowana	-	100%
Arctic Paper Danmark A/S	Dania, Korskindelund 6 DK-2670 Greve	Pośrednictwo w sprzedaży	100%	100%
Arctic Paper France SAS	Francja, 43 rue de la Breche aux Loups, 75012 Paris	Pośrednictwo w sprzedaży	100%	100%
Arctic Paper Espana SL	Hiszpania, Avenida Diagonal 472-474, 9-1 Barcelona	Pośrednictwo w sprzedaży	100%	100%
Arctic Paper Papierhandels GmbH	Austria, Hainbergerstrasse 34A, A-1030 Wien	Pośrednictwo w sprzedaży	100%	100%
Arctic Paper Polska Sp. z o.o.	Polska, Okrężna 9, 02-916 Warszawa	Pośrednictwo w sprzedaży	100%	100%
Arctic Paper Norge AS	Norwegia, Rosenholmsveien 25, NO-1414 Trollasen	Pośrednictwo w sprzedaży	100%	100%
Arctic Paper Sverige AB	Szwecja, SE 455 81 Munkedal	Pośrednictwo w sprzedaży	100%	100%
Arctic Paper East Sp. z o.o.	Polska, Fabryczna 1, 66-470 Kostrzyn nad Odrą	Pośrednictwo w sprzedaży	100%	100%
Arctic Paper Investment GmbH	Niemcy, Fabrikstrasse 62, DE-882, 84 Wolpertswende	Działalność spółek holdingowych	99,80%	99,80%
Arctic Paper Investment AB	Szwecja, Box 383, 401 26 Göteborg	Działalność spółek holdingowych	100%	100%
Arctic Paper Deutschland GmbH	Niemcy, Am Sandtorkai 72, D-20457 Hamburg	Pośrednictwo w sprzedaży	100%	100%
Arctic Paper Finance AB (wcześniej Arctic Energy Sverige AB)	Szwecja, Box 383, 401 26 Göteborg	Działalność spółek holdingowych	100%	100%
Rottneros AB	Szwecja, Sunne	Produkcja celulozy	51,27%	51,27%

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Spółkę w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Spółki w kapitałach tych jednostek.

W dniu 25 października 2016 roku, spółka Arctic Paper Ireland Ltd została wykreslona z rejestru przedsiębiorców w Irlandii.

6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego

Ze względu na brak pewności wykorzystania w latach przyszłych strat podatkowych poniesionych w latach 2011-2016, Zarząd podjął decyzję o nietworzeniu aktywa z tytułu podatku odroczonego na stratach podatkowych. Dodatkowo Zarząd podjął decyzję o tworzeniu aktywa z tytułu podatku odroczonego do wysokości rezerwy.

Utrata wartości aktywów w spółkach zależnych

Zarząd podtrzymuje ostrożną politykę związaną z inwestowaniem w spółki związane z papiernią w Mochenwangen, z tego względu wszelkie nakłady poniesione na te spółki były odpisywane w koszty w momencie ich poniesienia, w tym największą wartość miał odpis związany z podwyższeniem kapitału w Arctic Paper Investment GmbH w kwocie 18.347 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku zostały przeprowadzone w Arctic Paper Grycksbo AB, której 100% udziałów posiada Arctic Paper Investment AB, testy utraty wartości metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych w odniesieniu do wartości inwestycji w obu spółkach.

Przeprowadzenie powyższych testów związane było z rewizją założeń testów utraty wartości przeprowadzonych w poprzednich latach, przede wszystkim w odniesieniu do cen sprzedaży, wolumenu produkcji oraz planów inwestycyjnych.

Przeprowadzone testy utraty wartości skutkowały utworzeniem odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości aktywów w kwocie 38.896 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Utrata wartości składników aktywów niematerialnych

Zgodnie z MSR 36 Spółka na bieżąco dokonuje analizy przesłanek co do utraty wartości nabytych od Trebruk AB w 2009 roku praw do znaków handlowych. W wyniku przeprowadzonej analizy potwierdzono brak konieczności dokonania odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

Niepewność związana z rozliczeniem podatkowym

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 r. do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Spółka ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi. Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Spółka ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

7. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego.

Niniejsze sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę.

7.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz MSSF zatwierdzonymi przez UE. Na dzień bilansowy, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Spółkę działalność, w zakresie stosowanych przez Spółkę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

7.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdania finansowego

Walutą funkcjonalną Spółki i walutą sprawozdawczą niniejszego sprawozdania finansowego jest złoty polski.

8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku, z wyjątkiem zastosowania następujących zmian do standardów oraz nowych interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2016 roku:

■ Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2010-2012 obejmujące:

■ Zmiany do MSSF 2 Płatności w formie akcji

Zmiany te mają zastosowanie prospektywne i doprecyzowują definicję warunku rynkowego oraz warunku dotyczącego nabywania uprawnień, a także wprowadzają definicję warunku świadczenia usług i warunku związanego z dokonaniem (wynikami), które są warunkami nabycia uprawnień.

Spółka nie prowadzi programów płatności w oparciu o akcje i w konsekwencji zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

■ Zmiany do MSSF 3 Połączenie przedsiębiorzeń

Zmiany mają zastosowanie prospektywne i wyjaśniają, że zapłata warunkowa, która nie jest klasyfikowana jako element kapitałów jest wyceniana w wartości godziwej przez zysk lub stratę bez względu na to czy jest objęta zakresem MSR 39.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

■ Zmiany do MSSF 8 Segmenty operacyjne

Zmiany stosowane są retrospektywnie i wyjaśniają, że:

Jednostka powinna ujawnić osąd Zarządu w procesie stosowania kryteriów łączenia segmentów operacyjnych opisanych w paragrafie 12 MSSF 8, włączając krótki opis segmentów, które zostały połączone oraz opis cech ekonomicznych segmentów wykorzystanych podczas analizy podobieństwa segmentów

Uzgodnienie aktywów segmentu z całkowitymi aktywami jednostki wymagane tylko wtedy, gdy dane te są przedstawiane głównemu organowi odpowiedzialnemu za podejmowanie decyzji operacyjnych.

Jednostka uwzględniła zmianę i ujawnia informację zgodnie z MSSF 8 w nocie 8.

■ Zmiany do MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe oraz MSR 38 Aktywa niematerialne

Zmiany mają zastosowanie retrospektywne i wyjaśniają, że składnik aktywów może zostać przeszacowany na podstawie pozyskanych danych obserwowalnych poprzez skorygowanie wartości bilansowej brutto składnika aktywów do wartości rynkowej lub przez określenie wartości bilansowej brutto proporcjonalnie tak, że uzyskana wartość bilansowa odpowiada wartości rynkowej. Dodatkowo, umorzenie stanowi różnicę między wartością brutto a wartością bilansową aktywa.

Zmiana dotyczy wyceny rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych zgodnie z modelem wartości przeszacowanej. Spółka nie stosuje tego modelu i w związku z tym zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

■ Zmiany do MSSF 13 Wycena do wartości godziwej

Zmiany doprecyzowują, że usunięcie paragrafu B5.4.12 z MSSF 9 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena nie miało na celu zmiany wymagań dotyczących wyceny krótkoterminowych należności i zobowiązań. W związku z powyższym, jednostki w dalszym ciągu posiadają możliwość wyceny krótkoterminowych nieoprocentowanych zobowiązań i należności w wartości nominalnej, jeżeli efekt dyskonta nie miałby istotnego wpływu na prezentowane dane finansowe.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

■ Zmiany do MSR 24 Ujawnienie informacji o podmiotach powiązanych

Zmiany mają zastosowanie retrospektywne i wyjaśniają, że jednostka zarządzająca (świadcząca usługi kluczowego personelu kierowniczego) jest traktowana jako jednostka powiązana na potrzeb ujawnień dotyczących jednostek powiązanych. Dodatkowo jednostka, która korzysta z usług świadczonych przez jednostkę zarządzającą jest zobowiązana do ujawnienia kosztów poniesionych z tego tytułu.

Wyjaśnienia te są zgodne z ze sposobem klasyfikowania jednostki zarządzającej jako podmiotu powiązanego i z zakresem ujawnień dotyczącym tej jednostki zarządzającej.

■ Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2012-2014 obejmujące:

■ Zmiany do MSSF 5 Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Aktywa (lub grupy do zbycia) są zazwyczaj zbyte przez sprzedaż lub wydanie właścicielom. Zmiany precyzują, że zmiana jednej z metod na inną nie będzie traktowana jako nowy plan zbycia, a będzie kontynuacją pierwotnego planu.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

■ Zmiany do MSR 34 Śródroczna sprawozdawczość finansowa

Zmiany wyjaśniają, że wymogi dotyczące ujawnień śródrocznych mogą zostać spełnione zarówno poprzez zamieszczenie odpowiednich ujawnień w śródrocznym sprawozdaniu finansowym bądź dodanie referencji pomiędzy śródrocznym sprawozdaniem finansowym a innym raportem (np. sprawozdaniem z działalności Zarządu). Pozostałe informacje w ramach śródrocznego sprawozdania finansowego muszą być dostępne dla użytkowników na tych samych zasadach oraz w tym samym czasie, w jakim dostępne jest śródroczne sprawozdanie finansowe.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

■ Zmiany do MSR 16 oraz MSR 38 Wyjaśnienie dopuszczalnych metod amortyzacji

Zmiany wyjaśniają zasady zawarte w MSR 16 i MSR 38 mówiące o tym, że metoda amortyzacji oparta na przychodach odzwierciedla sposób, w jaki jednostka osiąga korzyści ekonomiczne generowane przez składnik aktywów, a nie oczekiwany sposób wykorzystywania przyszłych korzyści ekonomicznych wynikających ze składnika aktywów. W rezultacie, metoda oparta na przychodach nie może być stosowana do amortyzacji środków trwałych i tylko w pewnych okolicznościach jej zastosowanie może być poprawne w odniesieniu do amortyzacji aktywów niematerialnych. Zmiany mają zastosowanie prospektywne i dotyczą okresów rocznych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2016 roku, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

■ Zmiany do MSR 27 Metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym

Zmiany umożliwiają jednostkom na ujmowanie w jednostkowych sprawozdaniach finansowych inwestycji w podmiotach zależnych, stowarzyszonych oraz we wspólnych przedsięwzięciach przy zastosowaniu metody praw własności. Podmioty, które stosują MSSF i zdecydują się na wprowadzenie zmiany sposobu ujmowania inwestycji na metodę praw własności zastosują tę zmianę retrospektywnie.

Jednostka nie zastosowała w sprawozdaniu jednostkowym opcji wprowadzonej przez zmianę.

■ Zmiany do MSR 1 Ujawnienia

Zmiany doprecyzowują istniejące wymogi MSR 1 dotyczące:

- istotności,
- agregacji i sum częściowych,
- kolejności not,
- prezentacji informacji o udziale w pozostałych całkowitych dochodach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych według metody praw własności.

Ponadto, zmiany wyjaśniają wymogi, które mają zastosowanie, gdy dodatkowe sumy częściowe są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i rachunku zysków i strat oraz sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów.

Zmiany dotyczą okresów rocznych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2016 roku, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

Ponadto następujące nowe lub zmienione standardy oraz interpretacje obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2016 roku, jednak nie dotyczą informacji prezentowanych i ujawnianych w sprawozdaniu finansowym Spółki:

■ Zmiany do MSR 16 i MSR 41 Rolnictwo: rośliny produkcyjne

Zmiana dotyczy ujęcia roślin produkcyjnych.

■ Zmiany do MSSF 11 Rozliczenie nabycia udziału we wspólnej działalności

Zmiana dotyczy ujęcia przez wspólnika wspólnego działania nabytych udziałów we wspólnym działaniu.

■ Zmiany do MSR 19 Programy określonych świadczeń: składki pracownicze

Zmiana dotyczy ujęcia świadczeń wnoszonych przez pracowników lub osoby trzecie przy ujmowaniu programów określonych świadczeń.

■ Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 Jednostki inwestycyjne: Zastosowanie wyjątku dotyczącego konsolidacji

Zmiany te wyjaśniają które podmioty zależne jednostki inwestycyjnej powinny być objęte konsolidacją i nie podlegać wycenie do wartości godziwej przez zysk lub stratę. Zmiany wyjaśniają także, że zwolnienie z prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego nadal ma zastosowanie do jednostek inwestycyjnych, które są jednostkami dominującymi. Ma to zastosowanie nawet wtedy, gdy spółka zależna wyceniana jest w wartości godziwej przez zysk lub stratę przez jednostkę dominującą wyższego szczebla.

■ Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2012-2014 obejmujące:

■ Zmiany do MSSF 7 Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji

I. Kontrakty usługowe - zmiana wyjaśnia, że umowa o świadczenie usług, która obejmuje opłatę może stanowić kontynuację zaangażowania w aktywo finansowe.

II. Zastosowanie zmian do MSSF 7 (wydanych w grudniu 2011 roku) do skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego.

Zmiany mają zastosowanie retrospektywne i odnoszą się do okresów rocznych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2016 roku, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

■ Zmiany do MSR 19 Świadczenia pracownicze

Zmiana dotyczy szacowania stopy dyskonta.

Spółka powinna uwzględnić zmiany od początku najwcześniejszego okresu porównawczego zaprezentowanego w pierwszym sprawozdaniu uwzględniającym niniejsze zmiany. Wpływ zastosowania zmian powinien zostać ujęty w

bilansie otwarcia zysków zatrzymanych. Zmiana obowiązuje od 1 stycznia 2016 roku, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Grupy.

Zastosowanie powyższych zmian do standardów nie spowodowało zmian w danych porównawczych.

Spółka i Grupa Arctic Paper nie zdecydowały się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

9. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 9 *Instrumenty Finansowe* (opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 14 *Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe* (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- MSSF 15 *Przychody z tytułu umów z klientami* (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15 *Data wejścia w życie MSSF 15* (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 *Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem* (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- MSSF 16 *Leasing* (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 4 *Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe* (opublikowano 12 września 2016 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 *Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z nierozliczonych strat podatkowych* (opublikowano dnia 19 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,

- Zmiany do MSR 7 *Inicjatywa w zakresie ujawniania informacji* (opublikowano dnia 29 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,
- Wyjaśnienia do MSSF 15 *Przychody z tytułu umów z klientami* (opublikowano dnia 12 kwietnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 2 *Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji* (opublikowano dnia 20 czerwca 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później.
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2014-2016 (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – Zmiany do MSSF 12 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później, natomiast Zmiany do MSSF 1 oraz MSR 28 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Interpretacja KIMSF 22 *Transakcje w walucie obcej i zaliczki* (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 40: *Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnej* (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później.

Zarząd analizuje wpływ, jaki mogłyby mieć powyższe zmiany na stosowane przez Spółkę zasady (politykę) rachunkowości, nie spodziewa się jednak by wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na Spółkę.

10. Istotne zasady rachunkowości

10.1. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Walutą sprawozdawczą Spółki jest złoty polski, przy czym walutą funkcjonalną jej oddziału zagranicznego jest korona szwedzka. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania oddziału są przeliczane na walutę prezentacji Spółki po kursie obowiązującym w tym dniu, a jego sprawozdanie z całkowitych dochodów jest przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany okres obrotowy.

Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane w innych całkowitych dochodach i akumulowane w oddzielnej pozycji kapitału własnego – różnice kursowe z przeliczenia.

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
USD	4,1793	3,9011
EUR	4,4240	4,2615
SEK	0,4619	0,4646
DKK	0,5951	0,5711
NOK	0,4868	0,4431
GBP	5,1445	5,7862
CHF	4,1173	3,9394

Do przeliczenia aktywów i zobowiązań oddziału zagranicznego na dzień 31 grudnia 2016 roku zastosowano kurs SEK/PLN 0,4619 (31 grudnia 2015 r.: 0,4646). Do przeliczenia pozycji w całkowitych dochodach za rok zakończony 31 grudnia 2016 r. zastosowano kurs SEK/PLN 0,4612 (za rok zakończony 31 grudnia 2015 r.: 0,4475) stanowiący średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP w 2016 roku (2015 roku).

10.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Cena nabycia rzeczowych aktywów trwałych przekazanych przez klientów jest ustalana w wysokości ich wartości godziwej na dzień objęcia kontroli.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, do których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Okres
Budynki i budowle	25 - 50 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	5 - 20 lat
Urządzenia biurowe	3 - 10 lat
Środki transportu	5 - 10 lat
Komputery	1 - 10 lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie i – w razie konieczności – koryguje z efektem od początku właśnie zakończonego okresu sprawozdawczego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w zysku lub stracie okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

10.3. Aktywa niematerialne

Aktywa niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone przez Spółkę (jeżeli spełniają rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia.

Cena nabycia aktywów niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, aktywa niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Spółka ustala, czy okres użytkowania aktywów niematerialnych jest określony czy nieokreślony.

Aktywa niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji aktywów niematerialnych o określonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników aktywów niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika aktywów niematerialnych.

Aktywa niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku właśnie zakończonego okresu sprawozdawczego.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są ujmowane w zysku lub stracie w momencie poniesienia.

Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego, wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do aktywów niematerialnych Spółki przedstawia się następująco:

	Oprogramowanie komputerowe i licencje	Znaki handlowe
Okresy użytkowania	2 - 5 lat	Nieokreślony
Metoda amortyzacji	2 - 5 lat metodą liniową	Nie amortyzuje się
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Nabyte
Weryfikacja pod kątem utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości

Po analizie istotnych czynników dla znaków handlowych Spółka nie określa limitu okresu użytkowania. Intencją Spółki jest funkcjonowanie przez nieokreślony czas pod tym samym znakiem handlowym i ocenia się, iż nie nastąpi jego utrata wartości. W związku z tym i zgodnie z MSR 38 Spółka nie dokonuje odpisów amortyzacyjnych od składników aktywów niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

W przypadku takich zasobów okres użytkowania powinien być jednak weryfikowany w każdym okresie sprawozdawczym, co ma na celu ustalenie, czy zdarzenia i okoliczności nadal potwierdzają założenie o nieokreślonym czasie użytkowania składnika aktywów.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia aktywów niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w zysku lub stracie w momencie ich usunięcia z bilansu.

10.4. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, jak również w przypadku konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Spółka dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w

większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów.

Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

10.5. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane, jako część kosztu wytworzenia środków trwałych i aktywów niematerialnych.

Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego oraz różnice kursowe powstałe w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

10.6. Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach

Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach wykazywane są według kosztu historycznego, po uwzględnieniu odpisów z tytułu utraty wartości.

10.7. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pożyczki i należności,

- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to aktywa finansowe notowane na aktywnym rynku niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Spółka zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) Jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
  - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
  - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
  - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) Został zgodnie z MSR 39 wyznaczony do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat/ sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody (korzystne zmiany netto wartości godziwej) lub koszty (niekorzystne zmiany netto wartości godziwej) finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione.

Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione:

- (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub
- (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub
- (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Na dzień 31 grudnia 2016 oraz 31 grudnia 2015 roku żadne aktywa finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, bez potrącania kosztów transakcji, z uwzględnieniem wartości rynkowej na dzień bilansowy. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczoney ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniony w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Spółka traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

10.8. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

10.8.1 Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio. Kwotę straty ujmuje się w zysku lub stracie.

Spółka ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też

nie, to Spółka włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w zysku lub stracie w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

10.8.2 Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

10.8.3 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i odsetki) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

10.9. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli wszystkie z następujących warunków są spełnione:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są ujmowane w zysku lub stracie.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy

zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Spółka dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

10.10. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Spółka w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty netto roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana na podstawie modelu wyceny uwzględniającego obserwowalne dane rynkowe, w tym w szczególności bieżące terminowe stopy procentowe.

W rachunkowości zabezpieczeń, zabezpieczenia klasyfikowane są jako:

- zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczające przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub
- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, zabezpieczające przed zmianami przepływów środków pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów, zobowiązaniem lub prognozowaną transakcją lub
- zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym.

Zabezpieczenie ryzyka walutowego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania jest rozliczane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Spółka formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

10.10.1 Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed zmianami wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub nieujętego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można

konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłyby wpływać na zysk lub stratę. W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej, wartość bilansowa zabezpieczanej pozycji jest korygowana o zyski i lub straty z tytułu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka, instrument zabezpieczający jest wyceniany do wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej są ujmowane są w zysku lub stracie.

W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej pozycji ujmowanych według zamortyzowanego kosztu, korekta do wartości bilansowej jest amortyzowana i ujmowana w zysku lub stracie przez pozostały okres do upływu terminu wymagalności instrumentu.

Jeśli nieujęte uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie jest wyznaczone jako pozycja zabezpieczana, późniejsze łączne zmiany wartości godziwej uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się jako składnik aktywów lub zobowiązanie, a powstające zyski lub straty ujmuje się w zysku lub stracie. Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego również ujmuje się w zysku lub stracie.

Spółka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, jeżeli instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany, jeżeli zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń lub gdy Spółka unieważnia powiązanie zabezpieczające. Każdą korektę wartości bilansowej zabezpieczanego instrumentu finansowego, do którego stosuje się metodę efektywnej stopy procentowej, poddaje się amortyzacji, a dokonane odpisy ujmuje się w zysku lub stracie. Amortyzacja może rozpocząć się od momentu dokonania korekty, jednakże nie później niż w momencie zaprzestania korygowania pozycji zabezpieczanej o zmiany wartości godziwej wynikające z zabezpieczanego ryzyka.

10.10.2 Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłyby wpływać na zysk lub stratę. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie ujmuje się bezpośrednio w innych całkowitych dochodach, a nieefektywną część ujmuje się w zysku lub stracie.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym przenosi się do rachunku zysków i strat w tym samym okresie, albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, do którego będzie się stosować zabezpieczenie wartości godziwej, wtedy zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, przeklasyfikowywane są z kapitału własnego do zysku lub straty w tym samym okresie lub okresach, w których nabyty składnik aktywów niefinansowych lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Zyski lub straty powstałe w wyniku zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków umożliwiających stosowanie zasad rachunkowości zabezpieczeń, są ujmowane bezpośrednio w wyniku finansowym netto za bieżący okres.

Spółka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy instrument zabezpieczający wygasł lub został sprzedany, jego wykorzystanie dobiegło końca lub nastąpiła jego realizacja, bądź gdy zabezpieczenie przestało spełniać warunki umożliwiające stosowanie wobec niego zasad rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku,

łączny zysk lub strata na instrumencie zabezpieczającym, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym, są nadal wykazywane w kapitale własnym aż do momentu wystąpienia prognozowanej transakcji. Jeżeli Spółka przestała spodziewać się, że prognozowana transakcja nastąpi, wówczas zakumulowany w kapitale własnym łączny zysk lub strata netto są odnoszone do zysku lub straty netto za bieżący okres.

10.10.3 Zabezpieczenia udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym

Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym, w tym zabezpieczenie pozycji pieniężnej, uznawanej za część udziałów w aktywach netto, ujmuje się podobnie do zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Zyski lub straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego związane z efektywną częścią zabezpieczenia ujmuje się w innych całkowitych dochodach natomiast zyski lub straty związane z nieefektywną częścią zabezpieczenia – ujmuje się w zysku lub stracie. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, kwotę zysków lub strat ujętą wcześniej w innych całkowitych dochodach przeklasyfikowuje się z kapitału własnego do zysków lub strat jako korektę wynikającą z przeklasyfikowania.

10.11. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia każdego składnika zapasów uwzględnia wszystkie koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzania zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku – i są ustalane w następujący sposób:

Towary – w cenie nabycia; wycena według metody ceny średnioważonej

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

10.12. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności należności z tytułu podatku VAT naliczonego.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należnościach, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

10.13. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

10.14. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku z zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

10.15. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające.

Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione:

- (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub
- (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub
- (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Spółka wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstająca z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych oraz zobowiązania wobec ZUS.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

10.16. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Spółka spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

10.17. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

10.17.1 Świadczenie usług

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z wykonania usług zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

10.17.2 Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich naliczania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy pieniężne przez szacowany okres życia instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

10.17.3 Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

10.18. Podatki

10.18.1 Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

10.18.2 Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania niemającej wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz,
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz,
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest

ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą; w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

10.18.3 Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz,
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie, jako część należności lub zobowiązań.

10.19. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Rozwodniony zysk na akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez rozwodnioną średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

11. Segmenty operacyjne

Arctic Paper S.A. jest spółką holdingową, świadczącą usługi głównie dla spółek z Grupy. Działalność Spółki stanowi jeden segment operacyjny.

Poniższa tabela przedstawia przychody z działalności operacyjnej Spółki tj. przychody ze sprzedaży usług, a także z odsetek i dywidend w latach 2016 - 2015 w ujęciu geograficznym.

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Polska	56 382	56 166
Zagranica, w tym:		
- Szwecja	40 432	47 220
- inne	2 097	3 320
	98 911	106 706

Powyzsza informacja o przychodach oparta jest na danych o siedzibach spółek zależnych od Arctic Paper S.A.

12. Przychody i koszty

12.1. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Korekta VAT	-	123
Refaktury	38	
Inne	159	275
	197	398

12.2. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości aktywów niefinansowych (Arctic Paper Mochenwangen GmbH)	31 181	51 664
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości aktywów niefinansowych (Arctic Paper Investment AB)	38 896	-
Inne	51	37
	70 128	51 701

12.3. Przychody finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Przychody z tytułu odsetek od środków na rachunkach bankowych	111	107
Dodatnie różnice kursowe	-	559
Refakturowane usługi finansowe	464	
	575	666

12.4. Koszty finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Odsetki od pożyczek i pozostałych zobowiązań od jednostek powiązanych	6 294	4 022
Ujemne różnice kursowe	3 228	-
Koszty gwarancji	357	
Koszty związane z nowym finansowaniem rozliczone w okresie	3 517	
Pozostałe koszty finansowe	56	4
	13 452	4 026

12.5. Koszty według rodzajów

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Amortyzacja	402	266
Materialy	253	196
Usługi obce	21 750	20 872
Podatki i opłaty	65	110
Wynagrodzenia	14 878	11 914
Świadczenia na rzecz pracowników	3 081	2 690
Pozostałe koszty rodzajowe	2 474	2 987
	42 903	39 035
Odsetki i pozostałe nieujęte w kosztach wg rodzaju	5 631	7 932
	48 534	46 967
Koszty według rodzajów, w tym:		
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	4 072	4 069
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	34 571	31 517
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	9 890	11 381

12.6. Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące ujęte w zysku lub stracie

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	392	264
Amortyzacja aktywów niematerialnych	10	2
	402	266
Przypadające na:		
- działalność kontynuowaną	402	266
- działalność zaniechaną	-	-
	402	266

12.7. Koszty świadczeń pracowniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Wynagrodzenia	14 878	11 914
Koszty ubezpieczeń społecznych	2 183	1 941
Koszty świadczeń emerytalnych	898	749
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem	17 959	14 604

13. Podatek dochodowy**13.1. Obciążenie podatkowe**

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku przedstawiają się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Rachunek zysków i strat		
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(215)	(167)
Kwota obciążenia z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(215)	(167)

13.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od zysku (straty) brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Spółki za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku przedstawia się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Zysk (strata) brutto przed opodatkowaniem z dział. kontynuowanej	(32 430)	5 077
Zysk (strata) przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej	-	-
Zysk (strata) brutto przed opodatkowaniem	(32 430)	5 077
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej odpowiednio 19% (2015: 19%)	(6 162)	965
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych		-
Nieaktywowana strata roku bieżącego	2 291	1 890
Przychody z tytułu dywidend	(10 382)	(12 418)
Korekty z tytułu zarachowanych i zapłaconych odsetek	(504)	(529)
Koszty trwale niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	813	609
Koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi w danym roku	(522)	(73)
Wykorzystanie strat podatkowych nieaktywowanych	(6)	(52)
Niezrealizowane różnice kursowe	100	(374)
Nieujęte pozostałe przychody/koszty przejściowe	792	(48)
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości udziałów i pożyczek	13 315	10 175
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości innych należności	458	-
Różnica wynikająca ze stawek podatkowych w innych krajach	22	22
Podatek według efektywnej stawki podatkowej: spółka nie płaci podatku (2014: spółka nie płaciła podatku)	-	-
Podatek dochodowy (obciążenie) ujęty w zysku lub stracie	215	167
Podatek dochodowy przypisany działalności zaniechanej	-	-

Aktywa z tytułu odroczonego podatku wynikające z nierozliczonych strat podatkowych są rozpoznawane, gdy realizacja wynikających z nich korzyści podatkowych poprzez wygenerowanie przez jednostkę w przyszłości dochodu do opodatkowania jest prawdopodobna.

Kwoty oraz terminy wygaśnięcia nierozliczonych strat podatkowych Spółki przedstawiają się następująco:

<i>Rok wygaśnięcia strat podatkowych</i>	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
zakończony 31 grudnia 2016	-	7 905
zakończony 31 grudnia 2017	1 716	1 716
zakończony 31 grudnia 2018	1 716	1 716
zakończony 31 grudnia 2019	3 598	4 974
zakończony 31 grudnia 2020 i później	15 654	4 974
Razem	22 685	21 285

Z końcem 2016 roku upłynął pięcioletni okres możliwego wykorzystania 50% straty podatkowej z roku 2011 oraz 50% straty podatkowej z roku 2012 (7.905 tys. PLN).

13.3. Odroczonego podatek dochodowy

Odroczony podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

	Bilans		Rachunek zysków i strat	
	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
<i>Rezerwa z tytułu podatku odroczonego</i>				
Przyspieszona amortyzacja podatkowa	1	1	-	-
Przychody z tytułu zarachowanych odsetek	7 090	7 207	(117)	(187)
Dodatnie różnice kursowe	-	561	(561)	561
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	7 091	7 769		
	Bilans		Rachunek zysków i strat	
	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
<i>Aktywa z tytułu podatku odroczonego</i>				
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	1 218	996	(223)	335
Naliczone odsetki od pożyczek otrzymanych i obligacji	9 348	3 519	(5 829)	(630)
Ujemne różnice kursowe	1 193	-	(1 193)	187
Odpisy aktualizujące	-	-	-	-
Straty możliwe do odliczenia od przyszłych dochodów do opodatkowania	4 310	4 044	(266)	3 673
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	16 069	8 559		
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego			(8 189)	3 938
Kwota aktywa z tytułu podatku odroczonego nierozpoznanego w bilansie	8 979	790	8 189	(3 938)
Rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	-	1		
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego - działalność kontynuowana	-	1		

Spółka nie rozpoznaje aktywa z tytułu podatku odroczonego na odpisie aktualizującym należności, pożyczki i udziały w AP Investment GmbH, AP Mochenwangen GmbH oraz AP Investment AB. Potencjalne aktywo na tym tytule wyniosłoby na dzień 31 grudnia 2016 roku 13.682 tys. PLN (2015 roku 10.120 tys. PLN).

14. Zysk (strata) przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Spółki przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe) przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu skorygowaną o średnią ważoną akcji zwykłych, które zostałyby wyemitowane na konwersji wszystkich rozwadniających potencjalnych instrumentów kapitałowych w akcje zwykłe.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia zysku na jedną akcję i rozwodnionego zysku na akcje:

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	(32 644)	4 909
Zysk (strata) za rok obrotowy z działalności zaniechanej	-	-
Zysk (strata) netto okresu sprawozdawczego	(32 644)	4 909
Liczba akcji zwykłych – seria A	50 000	50 000
Liczba akcji zwykłych – seria B	44 253 500	44 253 500
Liczba akcji zwykłych – seria C	8 100 000	8 100 000
Liczba akcji zwykłych – seria E	3 000 000	3 000 000
Liczba akcji zwykłych – seria F	13 884 283	13 884 283
Całkowita liczba akcji	69 287 783	69 287 783
Średnioważona liczba akcji	69 287 783	69 287 783
Średnioważona rozwodniona liczba akcji	69 287 783	69 287 783
Zysk na akcję (w PLN)	(0,47)	0,07
Rozwodniony zysk na akcję (w PLN)	(0,47)	0,07

15. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Dywidendy są wypłacane w oparciu o zysk netto wykazany w jednostkowym rocznym sprawozdaniu finansowym Arctic Paper S.A. po pokryciu strat z lat ubiegłych.

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, jednostka dominująca jest obowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się, co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki dominującej, dopóki kapitał ten nie osiągnie, co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki dominującej. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania, Spółka nie posiadała akcji uprzywilejowanych.

Możliwość wypłaty potencjalnej dywidendy przez Spółkę na rzecz akcjonariuszy jest uzależniona od poziomu wypłat otrzymanych od spółek zależnych. Ryzyko związane ze zdolnością Spółki do wypłaty dywidendy zostało opisane w Informacjach uzupełniających do Sprawozdania Zarządu z działalności Arctic Paper S.A.

W związku z podpisanymi w dniu 9 września 2016 roku umowami kredytów terminowych i odnawialnych, umowami związanymi z emisją obligacji, na podstawie których Spółka w dniu 30 września 2016 roku wyemitowała obligacje oraz

umową pomiędzy wierzycielami (szerzej opisanymi w nocie 24.1 „Pozyskanie nowego finansowania”), możliwość wypłaty dywidendy przez Spółkę jest uzależniona od spełnienia przez Grupę określonych wskaźników finansowych w okresie dwóch poprzedzających wypłatę właściwych okresów (zgodnie z definicją tego terminu w umowie kredytów terminowych i odnawialnych) oraz braku występowania przypadku naruszenia (zgodnie z definicją tego terminu w umowie kredytów terminowych i odnawialnych).

W roku 2016 oraz 2015 Spółka nie wypłaciła dywidendy.

16. Środki trwałe

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2016 roku	922	1 772	-	2 694
Zwiększenia	15	248	-	263
Zmniejszenia	-	-	-	-
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2016 roku	<u>937</u>	<u>2 020</u>	<u>-</u>	<u>2 957</u>
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2016 roku	-	586	-	586
Odpis amortyzacyjny za okres	93	298	-	392
Zmniejszenie amortyzacji	-	-	-	-
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2016 roku	<u>93</u>	<u>884</u>	<u>-</u>	<u>977</u>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku	<u>922</u>	<u>1 187</u>	<u>-</u>	<u>2 108</u>
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2016 roku	<u>844</u>	<u>1 136</u>	<u>-</u>	<u>1 979</u>
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2015	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2015 roku	-	999	-	999
Zwiększenia	922	773	-	1 695
Zmniejszenia	-	-	-	-
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2015 roku	<u>922</u>	<u>1 772</u>	<u>-</u>	<u>2 694</u>
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2015 roku	-	321	-	321
Odpis amortyzacyjny za okres	-	264	-	264
Zmniejszenie amortyzacji	-	-	-	-
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2015 roku	<u>-</u>	<u>586</u>	<u>-</u>	<u>586</u>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2015 roku	<u>-</u>	<u>678</u>	<u>-</u>	<u>678</u>
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2015 roku	<u>922</u>	<u>1 187</u>	<u>-</u>	<u>2 108</u>

17. Aktywa niematerialne

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016	Znaki handlowe	Oprogramowanie komputerowe	Ogółem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2016 roku	1 319	28	1 347
Zwiększenia	-	21	21
Zmniejszenia	-	-	-
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2016 roku	<u>1 319</u>	<u>49</u>	<u>1 368</u>
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2016 roku	-	25	25
Odpis amortyzacyjny za okres	-	10	10
Zmniejszenia amortyzacji	-	-	-
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2016 roku	<u>-</u>	<u>35</u>	<u>35</u>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku	<u>1 319</u>	<u>3</u>	<u>1 322</u>
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2016 roku	<u>1 319</u>	<u>13</u>	<u>1 332</u>
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2015	Znaki handlowe	Oprogramowanie komputerowe	Ogółem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2015 roku	1 319	24	1 343
Zwiększenia	-	5	5
Zmniejszenia	-	-	-
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2015 roku	<u>1 319</u>	<u>28</u>	<u>1 347</u>
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2015 roku	-	24	24
Odpis amortyzacyjny za okres	-	2	2
Zmniejszenia amortyzacji	-	-	-
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2015 roku	<u>-</u>	<u>25</u>	<u>25</u>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2015 roku	<u>1 319</u>	<u>0</u>	<u>1 319</u>
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2015 roku	<u>1 319</u>	<u>3</u>	<u>1 322</u>

Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2016 roku nabytych praw do znaków handlowych to 1.319 tys. PLN.

Zgodnie z MSR 36 Spółka na bieżąco dokonuje analizy przesłanek co do utraty wartości nabytych od Trebruk AB w 2009 roku praw do znaków handlowych. W wyniku przeprowadzonej analizy potwierdzono brak konieczności dokonania odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

18. Pozostałe aktywa

18.1. Akcje i udziały w spółkach zależnych

	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Arctic Paper Kostrzyn S.A.	442 535	442 535
Arctic Paper Munkedals AB	88 175	88 175
Rottneros AB	101 616	101 616
Arctic Paper Investment AB, w tym:	156 776	192 832
<i>Arctic Paper Investment AB (udziały)</i>	295 983	293 143
<i>Arctic Paper Investment AB (pożyczki)</i>	82 709	82 709
<i>Arctic Paper Investment AB (odpis z tytułu utraty wartości)</i>	(221 916)	(183 020)
Arctic Paper Investment GmbH	0	0
<i>Arctic Paper Investment GmbH (udziały)</i>	120 030	120 030
<i>Arctic Paper Investment GmbH (odpis z tytułu utraty wartości)</i>	(120 030)	(120 030)
Arctic Paper Sverige AB	0	0
<i>Arctic Paper Sverige AB (udziały)</i>	11 721	11 721
<i>Arctic Paper Sverige AB (odpis z tytułu utraty wartości)</i>	(11 721)	(11 721)
Arctic Paper Danmark AS	5 539	5 539
Arctic Paper Deutschland GmbH	4 977	4 977
Arctic Paper Norge AS	0	0
<i>Arctic Norge AS (udziały)</i>	3 194	3 194
<i>Arctic Paper Norge AS (odpis z tytułu utraty wartości)</i>	(3 194)	-3 194
Arctic Paper Italysrl	738	738
Arctic Paper UK Ltd.	522	522
Arctic Paper Polska Sp. z o.o.	406	406
Arctic Paper Benelux S.A.	387	387
Arctic Paper France SAS	326	326
Arctic Paper Espana SL	196	196
Arctic Paper Papierhandels GmbH	194	194
Arctic Paper East Sp. z o.o.	102	102
Arctic Paper Baltic States SIA	64	64
Arctic Paper Schweiz AG	61	61
Arctic Paper Finance AB	68	68
Arctic Paper Ireland Ltd.	0	3
Razem	802 682	838 741

Wartość inwestycji w spółkach zależnych przyjęta została na podstawie kosztu historycznego.

W roku 2016 Spółka podwyższyła udział w Arctic Paper Investment AB o 2.840 tys. PLN oraz Arctic Paper Finance AB o 45 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku, Spółka przeprowadziła test utraty wartości inwestycji w Arctic Paper Investment AB, w wyniku którego dokonała odpisu w wysokości 38.896 tys. PLN, dokładne założenia testu zostały opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2016.

W bieżącym roku zostały spisane także udziały w Arctic Paper Irland Ltd. w związku z wykreśleniem jej z rejestru przedsiębiorstw.

18.2. Pozostałe aktywa finansowe

	<i>Termin spłaty</i>	Na dzień 31 grudnia 2016
Krótkoterminowe		
Pożyczka udzielona Arctic Paper Munkedals AB - kwota: 9.988 tys. PLN	31.12.2017	10 100
Pożyczki udzielone Arctic Paper Kostrzyn S.A (część krótkoterminowa) - kwota: 2.600 tys. PLN i 4.800 tys. EUR	31.12.2019	16 302
Pożyczki udzielone Arctic Paper Grycksbo AB - kwota: 2.288 tys. EUR	31.12.2019*	50 929
Pożyczki udzielone Arctic Paper Mochenwangen GmbH - kwota: 6.714 tys. EUR	31.12.2019*	29 185
Pożyczka udzielona Arctic Paper Investment GmbH - kwota: 4.603 tys. EUR	31.12.2017	19 926
Pożyczka udzielona Arctic Paper Investment GmbH - kwota: 2.389 tys. EUR	31.12.2017	10 343
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości aktywów - dotyczy Arctic Paper Investment GmbH i Arctic Paper Mochenwangen GmbH		(59 454)
		77 332

*możliwość spłaty na żądanie w terminie 14 dni

	<i>Termin spłaty</i>	Na dzień 31 grudnia 2016
Długoterminowe		
Pożyczka udzielona Arctic Paper Investment AB (odsetki)	31.12.2016	82 709
Pożyczka udzielona Arctic Paper Investment GmbH - kwota: 990 tys. EUR	30.06.2014	6 791
Pożyczki udzielone Arctic Paper Kostrzyn S.A. - kwota: 6.773 tys. PLN i 10.400 tys. EUR	31.12.2019	52 783
Pożyczki udzielone Arctic Paper Grycksbo AB - kwota: 11.512 tys. EUR	31.12.2019	10 122
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości aktywów - dotyczy Arctic Paper Investment GmbH		(6 791)
Pożyczka ujęta jako inwestycje w spółki zależne		(82 709)
		<hr/> 62 905 <hr/>
		<hr/> 140 237 <hr/>

*możliwość spłaty na żądanie przed terminem płatności

Stan pozostałych aktywów finansowych za rok 2015 wyglądał następująco:

	<i>Termin spłaty</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Krótkoterminowe		
Pożyczka udzielona Arctic Paper Munkedals AB - kwota: 12.490 tys. PLN	31.12.2016	12 683
Pożyczka udzielona Arctic Paper Investment GmbH - kwota: 4.603 tys. EUR	31.12.2015*	19 926
Pożyczka udzielona Arctic Paper Investment GmbH - kwota: 2.389 tys. EUR	31.12.2015*	10 343
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości aktywów - dotyczy Arctic Paper Investment GmbH		(30 269)
		<u><u>12 683</u></u>
Długoterminowe		
Pożyczka udzielona Arctic Paper Investment AB (odsetki)	31.12.2016	82 709
Pożyczka udzielona Arctic Paper Investment GmbH - kwota: 990 tys. EUR	30.06.2014	6 539
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości aktywów - dotyczy Arctic Paper Investment GmbH		(6 539)
Pożyczka ujęta jako inwestycje w spółki zależne		(82 709)
		<u><u>0</u></u>
		<u><u>12 683</u></u>

*możliwość spłaty na żądanie przed terminem płatności

18.3. Pozostałe aktywa niefinansowe

	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Ubezpieczenia	112	146
Czynsze i kaucje zabezpieczające	193	302
Należności wobec funduszu emerytalnego	1 092	926
Przychody niezafakturowane	14	1 795
VAT do zwrotu	955	309
Przedpłaty	8	3
Rozliczenie kosztów dotyczących nowego finansowania	5 295	-
Pozostałe	365	311
Razem	8 033	3 792
- długoterminowe	1 268	1 103
- krótkoterminowe	6 765	2 689
	8 033	3 792

19. Zapasy

Spółka nie posiada i nie posiadała w roku 2016 oraz 2015 zapasów.

20. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	<i>Nota</i>	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych	28	87 234	88 756
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek		239	277
Należności ogółem (brutto)		87 473	89 033
Odpis aktualizujący należności		(10 786)	(7 105)
Należności netto		76 687	81 928

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Spółka dokonała odpisu wartości krótkoterminowych należności od AP Investment GmbH w wysokości PLN 7.930 tys. PLN oraz należności od AP Mochenwangen GmbH w wysokości PLN 2.856 tys. PLN .

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w nocie 28.

21. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych.

Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi 10.863 tys. PLN (31 grudnia 2015 roku: 9.435 tys. PLN).

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Środki pieniężne w banku i w kasie	10 863	9 435
	10 863	9 435

22. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe / rezerwowe

22.1. Kapitał podstawowy

<i>Kapitał akcyjny</i>	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Akcje zwykłe serii A	50	50
Akcje zwykłe serii B	44 253	44 253
Akcje zwykłe serii C	8 100	8 100
Akcje zwykłe serii E	3 000	3 000
Akcje zwykłe serii F	13 884	13 884
	69 288	69 288

<i>Akcje zwykłe wyemitowane i w pełni opłacone</i>	<i>Data rejestracji podwyższenia kapitału</i>	<i>Ilość</i>	<i>Wartość</i>
Wyemitowane w dniu 30 kwietnia 2008 roku	2008-05-28	50 000	50
Wyemitowane w dniu 12 września 2008 roku	2008-09-12	44 253 468	44 253
Wyemitowane w dniu 20 kwietnia 2009 roku	2009-06-01	32	0
Wyemitowane w dniu 30 lipca 2009 roku	2009-11-12	8 100 000	8 100
Wyemitowane w dniu 1 marca 2010 roku	2010-03-17	3 000 000	3 000
Wyemitowane w dniu 20 grudnia 2012 roku	2013-01-09	10 740 983	10 741
Wyemitowane w dniu 10 stycznia 2013 roku	2013-01-29	283 947	284
Wyemitowane w dniu 11 lutego 2013 roku	2013-03-18	2 133 100	2 133
Wyemitowane w dniu 6 marca 2013 roku	2013-03-22	726 253	726
Na dzień 31 grudnia 2016 roku		69 287 783	69 288

22.1.1 Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają obecnie wartość nominalną wynoszącą 1 PLN i zostały w pełni opłacone.

22.1.2 Nabywanie akcji własnych

Do dnia sporządzenia niniejszego raportu Zarząd Arctic Paper S.A. nie nabył żadnych akcji własnych Spółki.

22.1.3 Akcjonariusze o znaczącym udziale

	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Thomas Onstad (bezpośrednio i pośrednio)		
Udział w kapitale zakładowym	68,13%	68,13%
Udział w ogólnej liczbie głosów	68,13%	68,13%
Nemus Holding AB (pośrednio Thomas Onstad)		
Udział w kapitale zakładowym	58,06%	57,74%
Udział w ogólnej liczbie głosów	58,06%	57,74%
Pozostali		
Udział w kapitale zakładowym	31,87%	31,87%
Udział w ogólnej liczbie głosów	31,87%	31,87%

22.2. Różnice kursowe z przeliczenia oddziału zagranicznego

Walutą funkcjonalną oddziału zagranicznego Spółki jest korona szwedzka.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania oddziału są przeliczane na walutę prezentacji Spółki po kursie obowiązującym na dzień bilansowy, a jego sprawozdanie z całkowitych dochodów jest przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany okres obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane w innych całkowitych dochodach i akumulowane w oddzielnej pozycji kapitału własnego.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku różnice kursowe z przeliczenia oddziału zagranicznego ujęte w kapitale wyniosły 350 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 290 tys. PLN). Różnice kursowe z przeliczenia oddziału zagranicznego ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów wyniosły 60 tys. PLN w 2016 roku i -227 tys. PLN w 2015 roku.

22.3. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy został pierwotnie utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną w roku 2009 w kwocie 40.500 tys. PLN, która została pomniejszona o koszty emisji akcji ujęte jako zmniejszenie kapitału zapasowego i ulegał zmianom w kolejnych latach w wyniku kolejnych emisji akcji oraz odpisów z zysku.

W 2010 roku kapitał zapasowy został podwyższony o kwotę 27.570 tys. PLN wynikającą z nadwyżki wartości emisyjnej akcji ponad ich wartość nominalną w związku z emisją akcji serii E.

W roku 2010 utworzono kapitał zapasowy na pokrycie straty w kwocie 8.734 tys. PLN jako rezultat podziału wyniku finansowego Arctic Paper S.A., zgodnie z art. 396 Kodeksu Spółek Handlowych (8% zysku za dany rok obrotowy).

W roku 2011 utworzono kapitał zapasowy na pokrycie straty w kwocie 7.771 tys. PLN jako rezultat podziału wyniku finansowego Arctic Paper S.A., zgodnie z art. 396 Kodeksu Spółek Handlowych (8% zysku za dany rok obrotowy).

W roku 2012 utworzono kapitał zapasowy na pokrycie straty w kwocie 2.184 tys. PLN jako rezultat podziału wyniku finansowego Arctic Paper S.A., zgodnie z art. 396 Kodeksu Spółek Handlowych (8% zysku za dany rok obrotowy).

W dniu 28 czerwca 2012 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło uchwałę o obniżeniu kapitału zakładowego Spółki o kwotę 498.631.500 PLN tj. z kwoty 554.035.000 PLN do kwoty 55.403.500 PLN poprzez zmniejszenie wartości nominalnej akcji o kwotę 9,00 PLN, tj. z kwoty 10,00 PLN do 1,00 PLN. Kwota obniżenia została przeniesiona na kapitał zapasowy Spółki bez wypłaty środków dla akcjonariuszy.

W roku 2013 kapitał zapasowy zwiększył się w wyniku emisji akcji o kwotę 70.702 tys. PLN (nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną) oraz o kwotę 1.082 tys. PLN wynikającą z podziału wyniku finansowego za rok 2012.

Zgodnie z Uchwałą nr 8 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 26 czerwca 2014 roku strata poniesiona przez Spółkę w roku 2013 w wysokości 179.910 tys. PLN została pokryta z kapitału zapasowego.

Zgodnie z Uchwałą nr 8 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 29 czerwca 2015 roku strata poniesiona przez Spółkę w roku 2014 w wysokości 25.110 tys. PLN została pokryta z kapitału zapasowego.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku łączna wartość kapitału zapasowego Spółki to 447.641 tys. PLN (31 grudnia 2015 roku: 447.641 tys. PLN).

22.4. Pozostałe kapitały rezerwowe

Zgodnie z Uchwałą nr 8 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 2 czerwca 2016 roku zysk uzyskany przez Spółkę w roku 2015 w wysokości 4.909 tys. PLN została przeniesiony na kapitał rezerwowy.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku łączna wartość pozostałych kapitałów rezerwowych Spółki to 148.200 tys. PLN (31 grudnia 2015 roku.: 147.871 tys. PLN)

22.5. Niepodzielony zysk (strata) i ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, Spółka jest obowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w sprawozdaniu Spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

W związku z podpisanymi w dniu 9 września 2016 roku umowami kredytów terminowych i odnawialnych, umowami związanymi z emisją obligacji, na podstawie których Spółka w dniu 30 września 2016 roku wyemitowała obligacje oraz umową pomiędzy wierzycielami (szerzej opisanymi w nocie 24.1 „Pozyskanie nowego finansowania”), możliwość wypłaty dywidendy przez Spółkę jest uzależniona od spełnienia przez Grupę określonych wskaźników finansowych w okresie dwóch poprzedzających wypłatę właściwych okresów (zgodnie z definicją tego terminu w umowie kredytów terminowych i odnawialnych) oraz braku występowania przypadku naruszenia (zgodnie z definicją tego terminu w umowie kredytów terminowych i odnawialnych).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

23. Nabycie udziałów w jednostkach zależnych

W roku 2016 Spółka nie nabywała nowych udziałów w spółkach zależnych.

24. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

	<i>Termin spłaty</i>	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Krótkoterminowe			
Pożyczka od Thomasa Onstada w kwocie 4.000 EUR	09.07.2017	17 818	117
Pożyczka od Arctic Paper Finance AB w kwocie 10.000 EUR; część krótkoterminowa i odsetki	30.09.2019	11 495	671
Kredyt długoterminowy z Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju wg umowy z dnia 9 września 2016; część krótkoterminowa	31.08.2022	9 941	-
Kredyt długoterminowy z Banku Zachodniego WBK S.A. wg umowy z dnia 9 września 2016; część krótkoterminowa	31.08.2021	2 639	-
Kredyt długoterminowy z Banku BGŻ BNP Paribas S.A. wg umowy z dnia 9 września 2016; część krótkoterminowa	31.08.2021	2 528	-
Emisja obligacji wg umowy z dnia 9 września 2016 ; część krótkoterminowa	31.08.2021	4 473	-
		48 894	788

	<i>Termin spłaty</i>	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Długoterminowe			
Pożyczka od Arctic Paper Kostrzyn S.A. w PLN **	31.12.2017	-	142 566
Pożyczka od Thomasa Onstada w kwocie 4.000 tys. EUR	09.07.2017	-	17 046
Pożyczka od Arctic Paper Finance AB w kwocie 10.000 tys.EUR, część długoterminowa	30.09.2019	33 180	43 744
Kredyt długoterminowy z Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju wg umowy z dnia 9 września 2016; część długoterminowa	31.08.2022	42 448	-
Kredyt długoterminowy z Banku Zachodniego WBK S.A. wg umowy z dnia 9 września 2016; część długoterminowa	31.08.2021	8 741	-
Kredyt długoterminowy z Banku BGŻ BNP Paribas S.A. wg umowa z dnia 9 września 2016; część długoterminowa	31.08.2021	8 825	-
Emisja obligacji wg umowy z dnia 9 września 2016 ; część długoterminowa	31.08.2021	93 162	-
Kredyt odnawialny z Banku Zachodni WBK S.A. wg umowy z dnia 9 września 2016;	31.08.2019	39 337	
Kredyt odnawialny z Banku BGŻ BNP Paribas S.A. wg umowy z dnia 9 września 2016;	31.08.2019	49 822	
		275 514	203 357

* z możliwością przedłużenia do 31.08.2019

** pożyczka została spłacona w dniu 25.10.2016 w związku z podpisaniem umów dotyczących nowego finansowania

24.1. Pozyskanie nowego finansowania

W dniu 9 września 2016 roku:

1. Spółka podpisała umowę kredytów terminowych i odnawialnych, pod nazwą angielską term and revolving facilities agreement („Umowa Kredytowa”), która została zawarta pomiędzy Spółką jako kredytobiorcą, podmiotami zależnymi Spółki: Arctic Paper Kostrzyn S.A., Arctic Paper Munkedals AB oraz Arctic Paper Grycksbo AB, jako poręczycielami („Poręczyciele”) oraz konsorcjum banków w składzie: Bank BGŻ BNP

Paribas S.A. ("BGŻ BNP Paribas"), Bank Zachodni WBK S.A. oraz Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju ("EBOiR") (razem: "Kredytodawcy"), na mocy której Kredytodawcy udzielili Spółce kredytów terminowego i odnawialnego w wysokości nie przekraczającej 31.500.000 PLN (słownie: trzydzieści jeden milionów pięćset tysięcy złotych) oraz 52.400.000 EUR (słownie: pięćdziesiąt dwa miliony czterysta tysięcy euro) ("Kredyty").

2. Spółka podpisała z Haitong Bank, S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce ("Haitong") umowy związane z programem emisji obligacji do kwoty 150.000.000 PLN (słownie: sto pięćdziesiąt milionów złotych) ("Obligacje"), m.in. umowę agencyjną ("Umowa Agencyjna") oraz umowę gwarantowania emisji obligacji pod nazwą angielską underwriting agreement ("Umowa Gwarancyjna").
3. Spółka, Pan Thomas Onstad, Bank Zachodni WBK S.A., Haitong, BGŻ BNP Paribas oraz inne strony zawarły umowę pomiędzy wierzycielami, pod nazwą angielską intercreditor agreement ("Umowa Pomiędzy Wierzycielami"), na mocy której ustanowiona została na rzecz BGŻ BNP Paribas (działającego jako agent zabezpieczeń) struktura długu równoległego, o kwocie równej, w odpowiednich walutach, sumie zobowiązań z Kredytów, Obligacji, transakcji zabezpieczających (hedging) oraz innych zobowiązań określonych w Umowie Pomiędzy Wierzycielami.
4. Dla zabezpieczenia wierzytelności BGŻ BNP Paribas z tytułu Umowy Pomiędzy Wierzycielami oraz innych roszczeń określonych w dokumentach zabezpieczeń, Spółka oraz Poręczyciele m.in. zawrą z BGŻ BNP Paribas umowy zastawów rejestrowych i finansowych na posiadanych akcjach i udziałach oraz rachunkach bankowych i umowy o ustanowienie hipotek na nieruchomościach, złożyli na rzecz BGŻ BNP Paribas oświadczenia o poddaniu się egzekucji oraz udzielili BGŻ BNP Paribas pełnomocnictw do dysponowania posiadanymi rachunkami bankowymi (zgodnie z innymi umowami, wskazanymi powyżej).

Zarząd Arctic Paper S.A. raportem nr 9/2016 z dnia 4 maja 2016 r. poinformował inwestorów o podjęciu decyzji o rozpoczęciu prac w związku z planowanym przez Spółkę refinansowaniem istniejącego zadłużenia finansowego Spółki i jej spółek zależnych wynikającego z zawartych umów kredytów i pożyczek oraz pozyskaniem alternatywnego finansowania. Wspomniane powyżej umowy konstytuują pozyskanie alternatywnego finansowania oraz zmianę struktury finansowania grupy kapitałowej Spółki.

Scentralizowanie finansowania umożliwiło bardziej efektywne zarządzanie płynnością finansową i elastyczne dostosowanie poziomu finansowania poszczególnych spółek.

Poniżej Spółka przekazuje szczegółowe informacje dot. wskazanych powyżej punktów:

Ad 1 – Umowa Kredytowa

Zgodnie z Umową Kredytową Kredytodawcy udostępniłi Spółce następujące Kredyty:

- (A) kredyt terminowy, płatny w trzech transzach – transza 1 w wysokości 12.000.000 EUR (słownie: dwanaście milionów euro), która została wypłacona przez EBOiR, transza 2 w kwocie 2.600.000 EUR (słownie: dwa miliony sześćset tysięcy euro), która została wypłacona przez BGŻ BNP Paribas oraz transza 3 w kwocie 11.500.000 PLN (słownie: jedenaście milionów pięćset tysięcy złotych), która została wypłacona przez Bank Zachodni WBK S.A. ("Kredyt Terminowy"), a także wypłacane przez EBOiR terminowe kredyty inwestycyjne A i B, w wysokości

odpowiednio 8.000.000 EUR (słownie: osiem milionów euro) oraz 10.000.000 EUR (słownie: dziesięć milionów euro) ("Kredyt Inwestycyjny"); oraz

- (B) kredyt odnawialny wypłacany przez BGŻ BNP Paribas i Bank Zachodni WBK S.A., płatny w dwóch transzach – Transza 1 w kwocie 19.800.000 EUR (słownie: dziewiętnaście milionów osiemset tysięcy euro), a także Transza 2 w kwocie 20.000.000 PLN (słownie: dwadzieścia milionów złotych) ("Kredyt Odnawialny").

Kredyt Terminowy został udostępniony, z zastrzeżeniem odpowiednich postanowień Umowy Kredytowej, w celach:

- (i) refinansowania zobowiązań wewnątrzgrupowych Spółki wobec Arctic Paper Kostrzyn S.A. lub finansowania wewnątrzgrupowych pożyczek udzielanych przez Spółkę dla Arctic Paper Kostrzyn S.A. dla celów spłaty istniejącego zadłużenia, przy czym pożyczka może również zostać zastąpiona przez emisję obligacji;
- (ii) refinansowania zobowiązań Arctic Paper Grycksbo AB, poprzez udzielenie przez Spółkę wewnątrzgrupowej pożyczki dla Arctic Paper Grycksbo AB;
- (iii) refinansowania zobowiązań Arctic Paper Munkedals AB poprzez udzielenie przez Spółkę wewnątrzgrupowej pożyczki dla Arctic Paper Munkedals AB;
- (iv) refinansowania wydatków kapitałowych spółek z grupy kapitałowej Spółki, w tym w szczególności nakładów inwestycyjnych Arctic Paper Kostrzyn S.A. do kwoty 4.750.000 EUR - pośrednio poprzez udzielenie przez Spółkę pożyczki wewnątrzgrupowej do odpowiedniego członka grupy, przy czym pożyczka może również zostać zastąpiona przez emisję obligacji; oraz
- (v) finansowania lub refinansowania kosztów finansowania, o których mowa w Umowie Kredytowej.

Kredyt Inwestycyjny został udostępniony, z zastrzeżeniem odpowiednich postanowień Umowy Kredytowej, w celu finansowania inwestycji w celu zwiększenia efektywnego wykorzystania zasobów i sprawności operacyjnej, jak również zdolności produkcyjnej w Polsce. Dzięki planowanym inwestycjom Spółka planuje w sposób znaczący zwiększyć swoją konkurencyjność, rozszerzyć zdolność produkcyjną oraz poprawiać efektywność energetyczną i gospodarowanie zasobami. Papiernia Spółki w Kostrzynie zostanie zmodernizowana dzięki inwestycjom w ramach programu EBOiR Green Economy Transition (GET) mającego na celu zwiększenie efektywności energetycznej oraz minimalizację ilości wytwarzanych odpadów.

Kredyt Odnawialny został udostępniony, z zastrzeżeniem odpowiednich postanowień Umowy Kredytowej, w celach refinansowania wewnątrzgrupowych zobowiązań Spółki lub finansowania wewnątrzgrupowych pożyczek, przy czym pożyczka może również zostać zastąpiona przez emisję obligacji, w celu:

- (i) refinansowania zobowiązań z kredytu w rachunku bieżącym Arctic Paper Kostrzyn S.A. wynikających z istniejącego zadłużenia bankowego;
- (ii) refinansowania niespłaconych zobowiązań Arctic Paper Grycksbo AB wynikających z istniejących umów faktoringu zawartych ze Svenska Handelsbanken AB;
- (iii) refinansowania zobowiązań z kredytu w rachunku bieżącym Arctic Paper Grycksbo AB;
- (iv) refinansowania niespłaconych zobowiązań Arctic Paper Munkedals AB wynikających z istniejących umów faktoringu zawartych ze Svenska Handelsbanken AB; oraz
- (v) po spłacie istniejącego zadłużenia bankowego – realizacji ogólnych celów korporacyjnych lub związanych z kapitałem pracującym grupy kapitałowej Spółki (z wyłączeniem Rottneros AB, Arctic Paper Mochenwangen GmbH

oraz Arctic Paper Investment GmbH i ich spółek zależnych), w tym udzielaniu wewnątrzgrupowych pożyczek, przy czym pożyczka może również zostać zastąpiona przez emisję obligacji.

Wypłata Kredytów (z zastrzeżeniem Kredytu Inwestycyjnego, przeznaczonego na cele inwestycyjne grupy kapitałowej Spółki, z wyłączeniem Rottneros AB, Arctic Paper Mochenwangen GmbH oraz Arctic Paper Investment GmbH i ich spółek zależnych, zgodnie z Umową Kredytową) uzależniona była od spełnienia przez Spółkę i Poręczycieli warunków zawieszających, w tym m.in. dostarczenia:

- (i) kopii Statutu Spółki oraz dokumentów korporacyjnych Poręczycieli;
- (ii) poświadczonych kopii wyciągów z rejestru przedsiębiorców (Rejestr Przedsiębiorców) Krajowego Rejestru Sądowego, dotyczących Spółki i każdego z Poręczycieli i w odniesieniu do spółek zarejestrowanych w Szwecji, świadectw rejestracji, w każdym przypadku z datą nie wcześniejszą niż na 7 dni przed datą wniosku wykorzystania dla wypłaty odpowiednich transz Kredytów;
- (iii) w zakresie wymaganym przez obowiązujące prawo i / lub statut albo umowę spółki, odpisów uchwał zgromadzenia, rady nadzorczej (jeśli jest) i zarządu Spółki i Poręczycieli;
- (iv) kopii uchwał zarządu i rady nadzorczej Spółki, dotyczących uruchomienia programu emisji obligacji;
- (v) kopii polis ubezpieczeniowych Spółki i Poręczycieli;
- (vi) Umowy Kredytowej, Umowy Pomiędzy Wierzycielami, umów w sprawie wynagrodzenia (ang. fee letters), umów z transakcji zabezpieczających (hedging) oraz innych dokumentów finansowych, określonych w Umowie Kredytowej;
- (vii) kopii złożonych wniosków o rejestrację zabezpieczeń wymagających dla ich ustanowienia rejestracji we właściwym rejestrze oraz dostarczenia odpisów z ksiąg wieczystych prowadzonych dla posiadanych nieruchomości;
- (viii) odpowiednich opinii prawnych, wystawionych m.in. na rzecz Kredytodawców; oraz
- (ix) dostarczenia innych dokumentów lub spełnienia innych warunków określonych przez Umowę Kredytową.

Zgodnie z postanowieniami Umowy Kredytowej, Kredyty oprocentowane są według zmiennej stopy procentowej, na którą składa się stopa referencyjna WIBOR w przypadku finansowania w PLN oraz stopa referencyjna EURIBOR w przypadku finansowania w EUR oraz zmienna marża Kredytodawców uzależniona od wysokości wskaźników zadłużenia.

Zgodnie z Umową Kredytową, dane Kredyty zostaną spłacone do:

- (A) Kredyt Terminowy – transza 1 w terminie do 31 sierpnia 2022 r., transza 2 w terminie do 31 sierpnia 2021 r. oraz transza 3 w terminie do 31 sierpnia 2021 r., zaś Kredyt Inwestycyjny w terminie do 31 sierpnia 2022 r. (zarówno kredyt inwestycyjny A, jak i kredyt inwestycyjny B); oraz
- (B) Kredyt Odnawialny – transza 1 i 2 są płatne w terminie do 31 sierpnia 2019, z zastrzeżeniem możliwości wydłużenia tego terminu, zgodnie z Umową Kredytową.

Umowa Kredytowa została zawarta pod prawem angielskim i nie przewiduje płatności kar umownych. W przypadku wystąpienia i trwania któregokolwiek z przypadków naruszenia, określonych w Umowie Kredytowej, Bank Zachodni WBK S.A. (lub inny podmiot działający jako agent, zgodnie z Umową Kredytową) może, zgodnie z Umową Kredytową, zawiadomić Spółkę o obowiązku natychmiastowej wcześniejszej spłaty Kredytów.

Ad 2 – umowy związane z emisją Obligacji

Spółka w dniu 9 września 2016 r. zawarła również, w związku z programem emisji oraz planowaną emisją Obligacji przez Spółkę Umowę Agencyjną, Umowę Gwarancyjną, oraz inne umowy mające charakter wyłącznie techniczny związany z realizacją programu emisji Obligacji. W ramach programu emisji Obligacji Spółka wyemitowała Obligacje serii A w kwocie 100.000.000 PLN (słownie: sto milionów złotych).

Przedmiotem Umowy Agencyjnej jest organizacja przez Haitong, który będzie działać, jako agent emisji, dealer, agent płatności, agent kalkulacyjny, agent techniczny, agent administracyjny i depozytariusz, programu emisji Obligacji.

Na mocy Umowy Gwarancyjnej dla planowanej emisji Obligacji Haitong zobowiązał się do nabycia Obligacji, które nie zostaną uplasowane na rynku, do łącznej wartości 100.000.000 PLN (słownie: sto milionów złotych).

Umowy związane z emisją Obligacji zostały zawarte pod prawem polskim i nie przewidują płatności kar umownych. Umowa Agencyjna może zostać wypowiedziana przez Spółkę lub Haitong z zachowaniem trzydziestodniowego okresu wypowiedzenia. Zarówno Spółka, jak i Haitong, mogą również rozwiązać każdą z ww. umów z przyczyn w niej określonych.

Ad 3 – Umowa Pomiędzy Wierzycielami

Spółka jednocześnie informuje, iż w dniu 9 września 2016 r. został spełniony jeden z warunków zawieszających przewidzianych w Umowie Kredytowej, to jest została podpisana Umowa Pomiędzy Wierzycielami. Reguluje ona kolejność zaspokojenia wierzycieli (wierzycielności określone w Umowie Pomiędzy Wierzycielami będą zaspokajane na zasadzie równorzędności – pari passu, z zastrzeżeniem wierzycielności wewnątrzgrupowych, które będą podporządkowane wobec wierzycielności Kredytodawców), zasady dochodzenia roszczeń, zasady egzekucji zabezpieczeń i zwalniania zabezpieczeń.

Na podstawie Umowy Pomiędzy Wierzycielami zostały wykreowane wierzycielności z tytułu długu równoległego (ang. parallel debt), obejmujące:

- (i) dług równoległy Spółki
- (ii) dług równoległy wybranych spółek zależnych wobec Spółki – każdy będący samodzielną i niezależną wierzycielnością BGŻ BNP Paribas (działającego jako agent zabezpieczenia) wobec danego podmiotu.

Zobowiązania Spółki oraz każdego z Poręczycieli z tytułu długu równoległego, pokrywające m.in. zobowiązania z tytułu Umowy Kredytowej oraz Obligacji, zostały zabezpieczone poprzez ustanowienie pakietu zabezpieczeń. Na podstawie każdego z zobowiązań z długu równoległego każdy z powyższych podmiotów jest zobowiązany do zapłaty na rzecz BGŻ BNP Paribas kwoty będącej sumą wszystkich zobowiązań takiego podmiotu z podstawowych stosunków prawnych objętych zakresem Umowy Pomiędzy Wierzycielami. Wymagalność którejkolwiek z podstawowych wierzycielności danego podmiotu powoduje automatyczną wymagalność długu równoległego w tożsamej kwocie. Płatność przez dany podmiot na rzecz BGŻ BNP Paribas jakiegokolwiek kwoty z tytułu długu równoległego powoduje automatyczną redukcję wysokości zobowiązań podstawowych takiego podmiotu, których sumę stanowi dług równoległy o kwotę takiej płatności. Spłata zobowiązań podstawowych przez dany podmiot powoduje automatyczną redukcję wysokości długu równoległego takiego podmiotu o kwotę takiej płatności.

Umowa Pomiędzy Wierzycielami została zawarta pod prawem angielskim i nie przewiduje płatności kar umownych.

Ad 4 – Zabezpieczenia

Spółka i Poręczyciele ustanowili następujące zabezpieczenia spłaty zobowiązań z Umowy Pomędzy Wierzycielami:

- na prawie polskim (m.in.):
  - (i) zastawy finansowe i rejestrowe na wszystkich posiadanych przez Spółkę i Poręczycieli akcjach lub udziałach zarejestrowanych w Polsce, należących do spółek z grupy Spółki (z wyjątkiem Rottneros AB, Arctic Paper Mochenwangen GmbH i Arctic Paper Investment GmbH), z wyjątkiem akcji Spółki;
  - (ii) hipoteki na wszystkich nieruchomościach znajdujących się w Polsce i należących do Spółki i Poręczycieli;
  - (iii) zastawy rejestrowe na wszystkich prawach rzeczowych i aktywach ruchomych należących do Spółki i Poręczycieli, stanowiących zorganizowaną część przedsiębiorstwa i znajdujących się w Polsce (z wyjątkiem aktywów wymienionych w Umowie Kredytów);
  - (iv) cesja (istniejących i przyszłych) polis ubezpieczeniowych dotyczących aktywów Spółki i Poręczycieli (z wyjątkiem polis ubezpieczeniowych wymienionych w Umowie Kredytów);
  - (v) oświadczenia Spółki i Poręczycieli o dobrowolnym poddaniu się egzekucji, w formie aktu notarialnego;
  - (vi) zastawy finansowe i zastawy rejestrowe na rachunkach bankowych Spółki i Poręczycieli zarejestrowanych w Polsce;
  - (vii) pełnomocnictwa do polskich rachunków bankowych Spółki i Poręczycieli zarejestrowanych w Polsce;
  - (viii) podporządkowanie wierzycielności kredytodawców w ramach grupy (uwzględnionych w Umowie Pomędzy Wierzycielami).

- na prawie szwedzkim (m.in.):
  - (i) zastawy na wszystkich posiadanych przez Spółki i Poręczycieli akcjach lub udziałach zarejestrowanych w Polsce, należących do spółek z grupy, z wyjątkiem akcji Spółki, a także zastawy na akcjach Rottneros (z wyłączeniem pakietu bezpłatnych akcji Rottneros);
  - (ii) hipoteki na wszystkich nieruchomościach znajdujących się w Szwecji i należących do Spółki i Poręczycieli, pod warunkiem, że przedmiotem takiego zabezpieczenia będą tylko istniejące akty hipoteczne;
  - (iii) korporacyjne kredyty hipoteczne udzielone przez Poręczycieli zarejestrowanych w Szwecji, pod warunkiem, że przedmiotem takiego zabezpieczenia będą tylko istniejące świadectwa hipoteczne;
  - (iv) cesja (istniejących i przyszłych) polis ubezpieczeniowych dotyczących aktywów Spółki i Poręczycieli (z wyjątkiem polis ubezpieczeniowych wymienionych w Umowie Kredytów);
  - (v) zastawy na szwedzkich rachunkach bankowych Spółki i Poręczycieli, zarejestrowanych w Szwecji, pod warunkiem, że takie zabezpieczenie nie ogranicza prawa do swobodnego dysponowania środkami pieniężnymi zdeponowanych na tych rachunkach bankowych, aż do przypadku naruszenia opisanego w Umowie Kredytowej.

Umowy, na mocy których zostaną ustanowione ww. zabezpieczenia, nie przewidują płatności kar umownych.

24.2. Emisja obligacji

W dniu 30 września 2016 roku ("Dzień Emisji") Spółka, w ramach programu emisji obligacji do wysokości 150.000.000 zł z dnia 9 września 2016r., dokonała w trybie oferty prywatnej emisji 100.000 obligacji serii A ("Obligacje").

Emisja Obligacji nastąpiła w oparciu o następującą podstawę prawną:

- (i) art. 33 pkt. 2 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach;
- (ii) uchwałę zarządu Spółki nr 1/05/2016 z dnia 4 maja 2016 r.;
- (iii) uchwałę rady nadzorczej Spółki nr 11/04/2016 z dnia 28 kwietnia 2016 r.;
- (iv) uchwałę zarządu Spółki nr 1/09/2016 z dnia 22 września 2016 r.; oraz
- (v) uchwałę zarządu Spółki nr 2/09/2016 z dnia 23 września 2016 r.

Cel emisji nie został wskazany w warunkach emisji Obligacji, natomiast Spółka przeznaczyła środki uzyskane z emisji Obligacji na refinansowanie istniejących zobowiązań.

Obligacje zostały wyemitowane, jako obligacje niezabezpieczone, na okaziciela i w formie zdematerializowanej. Łączna wartość nominalna Obligacji wynosi 100.000.000 zł, zaś wartość nominalna każdej z Obligacji wynosi 1.000 zł. Cena emisyjna Obligacji jest równa wartości nominalnej. Obligacje zostaną wykupione 31 sierpnia 2021 roku lub w dacie wcześniejszego wykupu ("Dzień Wykupu").

Zabezpieczenie długu równoległego, dotyczącego, między innymi, wiarytelności obligatariuszy (którzy przystąpili do umowy pomiędzy wierzycielami) z tytułu Obligacji, zostało dokonane zgodnie z zawartą przez Spółkę umową pomiędzy wierzycielami. Obligacje zostały zarejestrowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A.

Obligacje są oprocentowane. Oprocentowanie Obligacji jest zmienne i będzie równe sumie stawki WIBOR 6M i marży, której wysokość będzie zależna od wskaźnika długu netto do EBITDA. Odsetki od Obligacji będą wypłacane w okresach półrocznych. Warunki emisji Obligacji nie określają świadczeń niepieniężnych.

Warunki emisji Obligacji przewidują zgromadzenie obligatariuszy.

Obligacje zostały wprowadzone do obrotu w alternatywnym systemie obrotu prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A w dniu 16 grudnia 2016 roku.

25. Rezerwy

Na dzień 31 grudnia 2016 roku rezerwy utworzone przez Spółkę wynoszą 1.357 tys. PLN (1.151 tys. PLN w 2015 roku) i zostały zaprezentowane jako zobowiązania długoterminowe w kwocie 1.357 tys. PLN (1.151 tys. PLN w 2015 roku) oraz jako zobowiązania krótkoterminowe w kwocie 0 tys. PLN (0 tys. PLN w 2015 roku). Kwota ta obejmuje w całości rezerwę na świadczenia pracownicze.

26. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

26.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (krótkoterminowe)

	Nota	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług			
Wobec jednostek powiązanych	29	4 330	5 200
Wobec pozostałych jednostek		69 142	64 393
		73 472	69 593
Pozostałe zobowiązania			
Zobowiązania wobec pracowników		1 092	908
Zobowiązania wobec budżetu		974	761
Pozostałe zobowiązania		6	19
		2 072	1 688

Zasady i warunki płatności powyższych zobowiązań:

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w nocie 28.

Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim 30-dniowym terminem płatności.

26.2. Rozliczenia międzyokresowe

	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
<i>Rozliczenia międzyokresowe kosztów z tytułu:</i>		
Niewykorzystanych urlopów	1 119	835
Premii dla pracowników Grupy	1 400	300
Usług doradczych	67	119
Kosztów agentów sprzedaży	90	244
Koszty transportu	2 235	1 791
Pozostałe	143	18
Razem	5 055	3 307
- długoterminowe	-	-
- krótkoterminowe	5 055	3 307
	5 055	3 307
<i>Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu:</i>		
Prowizji za poręczenie kredytu Arctic Paper Kostrzyn	-	781
Razem	0	781
- długoterminowe	-	103
- krótkoterminowe	-	678
	0	781

27. Zobowiązania warunkowe

Spółka na dzień 31 grudnia 2016 roku nie posiadała zobowiązań warunkowych.

27.1. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji.

Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

Zdaniem Spółki na dzień 31 grudnia 2016 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

28. Informacje o podmiotach powiązanych

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi za bieżący i poprzedni rok obrotowy:

<i>Podmiot powiązany</i>		<i>Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych</i>	<i>Zakupy od podmiotów powiązanych</i>	<i>Odsetki – przychody operacyjne</i>	<i>Odsetki – koszty finansowe</i>	<i>Należności od podmiotów powiązanych</i>	<i>w tym przeterminowane</i>	<i>Należności z tytułu pożyczek</i>	<i>Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych</i>	<i>w tym zaległe, po upływie terminu płatności</i>	<i>Zobowiązania z tytułu pożyczek</i>
Jednostka dominująca:											
Nemus Holding AB	2016	-	1 382			2 858			870		
	2015	-	1 370	-	-	2 874	-	-	517	-	-
Thomas Onstad	2016				1 498						17 818
	2015	-	-	-	1 427	-	-	-	-	-	17 163
Jednostki zależne:											
Arctic Paper Kostrzyn S.A.	2016	21 999	3 919	407		61 624		69 085	1 407	-	-
	2015	22 110	194	-	-	65 389	-	-	31	-	142 566
Arctic Paper Munkedals AB	2016	11 482	3	478	-	5 422	-	10 100	407	-	-
	2015	9 545	-	813	-	5 013	-	12 683	-	-	-
Arctic Paper Mochenwangen GmbH	2016	282	-	578		2 856	2 856	29 185	-	-	-
	2015	278	-	310	-	-	-	-	-	-	-
Arctic Paper Grycksbo AB	2016	11 251	15	99		6 498		61 051	871	-	-
	2015	9 828	94	-	-	7 757	-	-	790	-	-
Arctic Paper Investment GmbH	2016	-	-	1 076		7 930	7 930	34 556	-	-	-
	2015	-	-	1 115	-	7 105	7 105	34 556	-	-	-
Arctic Paper Investment AB	2016							82 709	351	-	-

Podmiot powiązany		Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Odsetki – przychody operacyjne	Odsetki – koszty finansowe	Należności od podmiotów powiązanych	w tym przeterminowane	Należności z tytułu pożyczek	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych	w tym zaległe, po upływie terminu płatności	Zobowiązania z tytułu pożyczek
Arctic Paper Deutschland GmbH	2016	16	197						35		
	2015	17	243	-	-	-	-	-	56	-	-
Arctic Paper Sverige AB	2016	13	-						-		
	2015	34	3 045	-	-	209	-	-	2 479	-	-
Arctic Paper Danmark AS	2016	9	-								
	2015	16	-			313	-	-	-	-	-
Arctic Paper Italia srl	2016	5									
	2015	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arctic Paper Espana SL	2016	2									
	2015	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arctic Paper Norge AS	2016	7	9								
	2015	10	20	-	-	215	-	-	-	-	-
Arctic Paper Benelux S.A.	2016	13	1 391			25			117		
	2015	11	1 456	-	-	12	-	-	339	-	-
Arctic Paper Baltic States SIA	2016	3				2					
	2015	3	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Arctic Paper France SAS	2016	12	-								
	2015	11	19	-	-	-	-	-	-	-	-
Arctic Paper Papierhandels GmbH	2016	9									
	2015	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arctic Paper UK Limited	2016	20									
	2015	11	-	-	-	11	-	-	-	-	-
Arctic Paper Schweiz AG	2016	7	1 974			1			223		
	2015	8	2 317	-	-	-	-	-	587	-	-
Arctic Paper Polska Sp. z o.o.	2016	10	40						3		
	2015	14	29	-	-	-	-	-	1	-	-

Podmiot powiązany		Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Odsetki – przychody operacyjne	Odsetki – koszty finansowe	Należności od podmiotów powiązanych	w tym przeterminowane	Należności z tytułu pożyczek	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych	w tym zaległe, po upływie terminu płatności	Zobowiązania z tytułu pożyczek
Arctic Paper Ireland Ltd	2016	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2015	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arctic Paper East Sp. z o.o.	2016	5	-	-	-	17	-	-	-	-	-
	2015	6	-	-	-	18	-	-	-	-	-
Arctic Paper Finance AB	2016	-	-	-	2 777	1	-	-	46	-	44 675
	2015	-	-	-	2 563	30	-	-	46	-	44 415
Inne jednostki:											
Progressio s.c.	2016	-	289	-	-	-	-	-	28	-	-
	2015	-	211	-	-	-	-	-	25	-	-
Razem	2016	45 147	9 219	2 639	4 275	87 234	10 786	286 686	4 358	-	62 493
	odpisy aktualizujące	(282)		(1 654)		(10 786)		(63 741)			
	prezentacja jako udziały w spółkach zależnych							(82 709)			
	2016 po uwzględnieniu odpisów aktualizujących i zmian prezentacji	44 865	9 219	985	4 275	76 448	10 786	140 236	4 358	-	62 493
	2015	41 919	8 998	2 361	3 990	88 950	7 105	129 947	5 225	-	204 145
	odpisy aktualizujące	(275)	-	(1 425)	-	(7 105)	-	(34 556)	-	-	-
	prezentacja jako udziały w spółkach zależnych							(82 709)			
	2015 po uwzględnieniu odpisów aktualizujących i zmian prezentacji	41 644	8 998	936	3 990	81 845	7 105	12 683	5 225	-	204 145

28.1. Jednostka dominująca całej Grupy

Bezpośrednią jednostką dominującą Grupy jest Nemus Holding AB. Jednostką dominującą całej Grupy jest Incarta Development SA.

W roku finansowym zakończonym 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku nie wystąpiły transakcje pomiędzy Spółką a wyżej wymienionymi spółkami, z wyjątkiem Nemus Holding AB, zostały one wykazane w nocie 29.

28.2. Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi

Transakcje z podmiotami powiązаныmi są dokonywane na warunkach rynkowych.

28.3. Pożyczka udzielona członkom Zarządu

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym Spółka nie udzieliła pożyczek kadry kierowniczej oraz nie udzielała ich również w okresie porównawczym.

28.4. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Spółki

Kadra kierownicza Spółki na dzień 31 grudnia 2016 roku obejmowała 5 osób: Prezesa Zarządu oraz czterech Członków Zarządu.

Poniższa tabela przedstawia łączne kwoty wynagrodzeń członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej za bieżący i poprzedni rok obrotowy:

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Zarząd		
Świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	7 848	5 402
Rada Nadzorcza		
Świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	988	1 444
Razem	8 836	6 846

29. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku i dnia 31 grudnia 2015 roku w podziale na rodzaje usług:

Rodzaj usługi	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego	325 *	352 *
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego (oddział)	32	25
Usługi doradztwa podatkowego	-	-
Pozostałe usługi	-	39
Razem	357	416

*odnosi się do Ernst &Young Audyt Polska Spółka z ograniczona odpowiedzialnością Sp.k.

30. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Spółka, należą kredyty bankowe, obligacje, środki pieniężne oraz pożyczki udzielane i otrzymane w ramach Grupy. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Spółki i Grupy. Spółka posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Zasadą stosowaną przez Spółkę obecnie i przez cały okres objęty niniejszym sprawozdaniem finansowym jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Spółki obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe.

Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Spółka monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

30.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Spółki na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim zobowiązań finansowych oraz udzielonych pożyczek o zmiennym oprocentowaniu.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość zysku (straty) brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników (w związku z zobowiązaniami o zmiennej stopie procentowej). Nie przedstawiono wpływu na kapitał własny ani całkowite dochody ogółem Spółki.

	<i>Zwiększenie / zmniejszenie o punkty procentowe</i>	<i>Wpływ na wynik zysk lub stratę brutto za rok 2016</i>
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016		
PLN	+1%	68
EUR	+1%	460
SEK	+1%	-
PLN	-1%	(68)
EUR	-1%	(460)
SEK	-1%	-
	<i>Zwiększenie / zmniejszenie o punkty procentowe</i>	<i>Wpływ na wynik zysk lub stratę brutto za rok 2015</i>
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2015		
PLN	+1%	(1 301)
EUR	+1%	346
SEK	+1%	-
PLN	-1%	1 301
EUR	-1%	(346)
SEK	-1%	-

30.2. Ryzyko walutowe

Spółka narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie powstaje głównie w wyniku otrzymywania przez Spółkę dywidend od spółek zależnych, a w mniejszym stopniu – dokonywania transakcji zakupu w walutach innych niż jej waluta wyceny.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość zysku (straty) brutto (w związku ze zmianą wartości aktywów i zobowiązań pieniężnych) oraz kapitału własnego Spółki na racjonalnie możliwe wahania kursów walut obcych przy założeniu niezmienności innych czynników.

	<i>Wzrost / spadek kursu waluty</i>	<i>Wpływ na zysk lub stratę brutto</i>	<i>Wpływ na całkowite dochody ogółem</i>
31 grudnia 2016 – SEK	+1%	(8)	(103)
	-1%	8	103
31 grudnia 2016 – EUR	+1%	236	-
	-1%	(236)	-
31 grudnia 2016 – USD	+1%	31	-
	-1%	(31)	-
31 grudnia 2015 – SEK	+1%	94	(92)
	-1%	(94)	92
31 grudnia 2015 – EUR	+1%	410	-
	-1%	(410)	-
31 grudnia 2015 – USD	+1%	513	-
	-1%	(513)	-

30.3. Ryzyko kredytowe

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Spółki, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, należności, ryzyko kredytowe Spółki powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

W Spółce nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego z wyjątkiem podmiotów z Grupy.

30.4. Ryzyko związane z płynnością

Spółka monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz potencjalnych przepływów z tytułu gwarantowanych kredytów.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Spółki na dzień 31 grudnia 2016 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdykontowanych płatności.

31 grudnia 2016	Na żądanie	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	10 740	43 479	300 746	9 039	364 004
Pozostałe zobowiązania	-	75 544	-	-	-	75 544
	-	86 284	43 479	300 746	9 039	439 548

31 grudnia 2015	Na żądanie	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	117	671	249 203	-	249 991
Pozostałe zobowiązania	-	71 281	-	-	-	71 281
	-	71 399	671	249 203	-	321 273

Spółka nie posiadała na dzień 31 grudnia 2016 roku zobowiązań warunkowych.

31. Instrumenty finansowe

Spółka posiada następujące instrumenty finansowe: środki pieniężne na rachunkach bankowych, kredyty, pożyczki, należności, zobowiązania umowy leasingu finansowego oraz kontrakty SWAP odsetkowe.

31.1. Ryzyko stopy procentowej

W poniższej tabeli przedstawiona została wartość bilansowa instrumentów finansowych Spółki narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.

31 grudnia 2016	<1rok	1–2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	>5 lat	Ogółem
<i>Oprocentowanie zmienne</i>							
Pożyczki udzielone do spółek powiązanych	10 100	67 231	62 905	-	-	-	140 237
Kredyty bankowe	5 000	-	35 361	-	-	-	40 361
	15 100	67 231	98 267	-	-	-	180 598
31 grudnia 2016	<1rok	1–2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	>5 lat	Ogółem
<i>Oprocentowanie stałe</i>							
Kredyty bankowe	10 108	14 502	67 388	12 695	11 833	7 394	123 920
Obligacje	4 473	12 158	18 180	16 434	46 376	14	97 635
Pożyczki otrzymane od osób powiązanych	29 313	33 180	-	-	-	-	62 493
	43 894	59 840	85 568	29 129	58 209	7 408	284 048
31 grudnia 2015	<1rok	1–2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	>5 lat	Ogółem
<i>Oprocentowanie zmienne</i>							
Pożyczki udzielone do spółek powiązanych	12 683	-	-	-	-	-	12 683
Pożyczki otrzymane od spółek powiązanych	-	-	-	142 566	-	-	142 566
	12 683	-	-	142 566	-	-	155 249
31 grudnia 2015	<1rok	1–2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	>5 lat	Ogółem
<i>Oprocentowanie stałe</i>							
Pożyczki otrzymane od osób powiązanych	-	-	17 046	43 744	-	-	60 790
	-	-	17 046	43 744	-	-	60 790

W związku z rozpoznaniem całkowitym odpisem aktualizującym Spółka uznała, że pożyczki udzielone spółce Arctic Paper Investment GmbH oraz spółce Arctic Paper Mochenwangen GmbH (wraz z odsetkami) nie są obciążone ryzykiem stopy procentowej.

31.2. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych wszystkich instrumentów finansowych Spółki, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

	Kategoria zgodnie z MSR 39	Wartość bilansowa		Wartość godziwa		Poziom wartości godziwej wg MSSF 13
		31 grudnia 2016	31 grudnia 2015	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015	
		Aktywa finansowe				
Pozostałe aktywa finansowe (długoterminowe)	PiN	62 905	-	62 905	-	3
Należności z tytułu dostaw i usług oraz podatku dochodowego	PiN	77 058	82 121	77 058	82 121	3
Pozostałe aktywa finansowe (krótkoterminowe)	PiN	77 332	12 683	77 332	12 683	3
Zobowiązania finansowe						
Oprocentowane kredyty i pożyczki	PZFwgZK	324 408	204 145	324 408	204 145	3
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	PZFwgZK	77 958	69 780	77 958	69 780	3

Użyte skróty:

PiN - Pożyczki i należności,

PZFwgZK - Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Instrumenty finansowe wykazywane według poziomu 3 wartości godziwej wg MSSF 13 są wyceniane metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem rynkowej stopy procentowej.

31.3. Zabezpieczenia

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge) dla następujących powiązań zabezpieczających:

- spółka Arctic Paper S.A. desygnowała do rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych instrumenty pochodne typu SWAP mające na celu zabezpieczenie płatności odsetek w EURO od kredytu bankowego w EURO,
- spółka Arctic Paper S.A. desygnowała do rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych instrumenty pochodne typu SWAP mające na celu zabezpieczenie płatności odsetek w PLN od kredytu bankowego w PLN,
- spółka Arctic Paper S.A. desygnowała do rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych instrumenty pochodne typu opcja floor dająca prawo do obniżenia EURIBOR dla oprocentowania części kredytu bankowego w EUR do poziomu rynkowego, w przypadku gdy poziom rynkowy EURIBOR jest poniżej 0%.

Rachunkowość zabezpieczeń zmienności przepływów pieniężnych związanych ze zmienną stopą procentową kredytu długoterminowego z wykorzystaniem transakcji typu SWAP

Poniższa tabela prezentuje szczegółowe informacje dotyczące powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych związanych z płatnością odsetek w EURO od kredytu w EURO:

Typ zabezpieczenia	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych związanych ze zmienną stopą procentową kredytu długoterminowego denominowanego w EURO
Pozycja zabezpieczana	Pozycję zabezpieczaną stanowią przyszłe przepływy przenieżne w EURO związane z płatnością odsetek od kredytu w EURO kalkulowanych na bazie 6M EURIBOR
Instrumenty zabezpieczające	Pozycję zabezpieczającą stanowi transakcja typu SWAP, w której Spółka zobowiązuje się płacić odsetki w EURO od kredytu denominowanego w EURO na bazie stałej stopy procentowej
Parametry kontraktu:	
Data zawarcia kontraktu	2016-11-21
Data wymagalności	każdy dzień płatności odsetek zgodnie z harmonogramem umowy kredytowej; do 2022-08-31
Zabezpieczona wartość	wartość odsetek płatnych zgodnie z harmonogramem spłat kredytu w wysokości 12 mln. EURO
Typ zabezpieczenia	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych związanych ze zmienną stopą procentową kredytu długoterminowego denominowanego w EURO
Pozycja zabezpieczana	Pozycję zabezpieczaną stanowią przyszłe przepływy przenieżne w EURO związane z płatnością odsetek od kredytu w EURO kalkulowanych na bazie 6M EURIBOR
Instrumenty zabezpieczające	Pozycję zabezpieczającą stanowi transakcja typu SWAP, w której Spółka zobowiązuje się płacić odsetki w EURO od kredytu denominowanego w EURO na bazie stałej stopy procentowej
Parametry kontraktu:	
Data zawarcia kontraktu	2016-11-21
Data wymagalności	każdy dzień płatności odsetek zgodnie z harmonogramem umowy kredytowej; do 2021-08-31
Zabezpieczona wartość	wartość odsetek płatnych zgodnie z harmonogramem spłat kredytu w wysokości 2,6 mln. EURO

Typ zabezpieczenia	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych związanych ze zmienną stopą procentową kredytów odnawialnych długoterminowych denominowanych w EURO
Pozycja zabezpieczana	Pozycję zabezpieczaną stanowią przyszłe przepływy przenieżne w EURO związane z płatnością odsetek od kredytu w EURO kalkulowanych na bazie 3M EURIBOR
Instrumenty zabezpieczające	Pozycję zabezpieczającą stanowi transakcja typu SWAP, w której Spółka zobowiązuje się płacić odsetki w EURO od kredytu denominowanego w EURO na bazie stałej stopy procentowej
Parametry kontraktu:	
Data zawarcia kontraktu	2016-11-21
Data wymagalności	każdy dzień płatności odsetek zgodnie z harmonogramem umowy kredytowej; do 2019-08-30
Zabezpieczona wartość	wartość odsetek płatnych zgodnie z harmonogramem spłat kredytu w wysokości 9,9 mln. EURO

Poniższa tabela prezentuje szczegółowe informacje dotyczące powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych związanych z płatnością odsetek w PLN od kredytu w PLN:

Typ zabezpieczenia	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych związanych ze zmienną stopą procentową kredytu długoterminowego denominowanego w PLN
Pozycja zabezpieczana	Pozycję zabezpieczaną stanowią przyszłe przepływy przenieżne w PLN związane z płatnością odsetek od kredytu w PLN kalkulowanych na bazie 6M WIBOR
Instrumenty zabezpieczające	Pozycję zabezpieczającą stanowi transakcja typu SWAP, w której Spółka zobowiązuje się płacić odsetki w PLN od kredytu denominowanego w PLN na bazie stałej stopy procentowej
Parametry kontraktu:	
Data zawarcia kontraktu	2016-11-21
Data wymagalności	każdy dzień płatności odsetek zgodnie z harmonogramem umowy kredytowej; do 2021-08-31
Zabezpieczona wartość	wartość odsetek płatnych zgodnie z harmonogramem spłat kredytu w wysokości 11,5 mln. PLN

Typ zabezpieczenia	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych związanych ze zmienną stopą procentową kredytów odnawialnych długoterminowych denominowanych w PLN
Pozycja zabezpieczana	Pozycję zabezpieczaną stanowią przyszłe przepływy przenieżne w PLN związane z płatnością odsetek od kredytu w PLN kalkulowanych na bazie 3M WIBOR
Instrumenty zabezpieczające	Pozycję zabezpieczającą stanowi transakcja typu SWAP, w której Spółka zobowiązuje się płacić odsetki w PLN od kredytu denominowanego w PLN na bazie stałej stopy procentowej
Parametry kontraktu:	
Data zawarcia kontraktu	2016-11-21
Data wymagalności	każdy dzień płatności odsetek zgodnie z harmonogramem umowy kredytowej; do 2019-08-30
Zabezpieczona wartość	wartość odsetek płatnych zgodnie z harmonogramem spłat kredytu w wysokości 10 mln PLN

Typ zabezpieczenia	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych związanych ze zmienną stopą procentową obligacji denominowanych w PLN
Pozycja zabezpieczana	Pozycję zabezpieczaną stanowią przyszłe przepływy przenieżne w PLN związane z płatnością odsetek od obligacji w PLN kalkulowanych na bazie 6M WIBOR
Instrumenty zabezpieczające	Pozycję zabezpieczającą stanowi transakcja typu SWAP, w której Spółka zobowiązuje się płacić odsetki w PLN od obligacji denominowanych w PLN na bazie stałej stopy procentowej
Parametry kontraktu:	
Data zawarcia kontraktu	2016-11-21
Data wymagalności	każdy dzień płatności odsetek zgodnie z harmonogramem umowy o emisję obligacji; do 2021-08-31
Zabezpieczona wartość	wartość odsetek płatnych zgodnie z harmonogramem spłat odsetek od obligacji w wysokości 100 mln. PLN

Rachunkowość zabezpieczeń zmienności przepływów pieniężnych związanych z opcją floor

Typ zabezpieczenia	Prawo do zmniejszenia przepływów pieniężnych z tytułu płatności odsetek od kredytów na skutek spadku EURIBOR poniżej 0%
Pozycja zabezpieczana	Pozycję zabezpieczaną stanowią przyszłe przepływy przenieżne w EUR związane z płatnością odsetek od kredytu w EUR kalkulowanych na bazie 6M EURIBOR
Instrumenty zabezpieczające	Pozycję zabezpieczającą stanowi transakcja typu opcja floor, w której Spółka nabywa prawo do płatności odsetek w EUR na bazie EURIBOR mniejszego niż 0%
Parametry kontraktu:	
Data zawarcia kontraktu	2016-11-21
Data wymagalności	każdy dzień płatności odsetek zgodnie z harmonogramem umowy kredytowej; do 2022-08-31
Zabezpieczona wartość	wartość odsetek płatnych zgodnie z harmonogramem spłat kredytu w wysokości 12 mln EUR

Poniższa tabela przedstawia wartość godziwą pochodnych instrumentów zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz dane porównywalne:

	Stan na dzień 31 grudnia 2016 (badane)		Stan na dzień 31 grudnia 2015 (badane)	
	Aktywa	Pasywa	Aktywa	Pasywa
SWAP	-	4 580	-	-
Opcja typu floor	-	(343)	-	-
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	-	4 237	-	-

Poniższa tabela przedstawia wartość nominalną pochodnych instrumentów zabezpieczających na dzień 31 grudnia 2016 roku:

	Do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
SWAP odsetkowy spłaty rat kapitałowych (w tys. PLN)	62 246	153 794	8 848	224 888

Poniższa tabela przedstawia kwoty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, jakie w 2016 roku zostały rozpoznane przez Spółkę w rachunku wyników i w sprawozdaniu z całkowitych dochodów:

	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Kapitał z aktualizacji wyceny na 31 grudnia 2016 - zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, odpowiadające skutecznemu zabezpieczeniu	4 580
Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, ujęta w przychodach lub kosztach finansowych	343
Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych, których wartość jest zabezpieczona	1 stycznia 2017 - 31 sierpnia 2022

Poniższa tabela przedstawia zmiany w kapitale z aktualizacji wyceny z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w 2016 roku:

	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Kapitał z aktualizacji wyceny na dzień 1 stycznia 2016 roku	-
Odroczenie zmian wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, odpowiadającej skutecznemu zabezpieczeniu	4 580
Kwota odroczonej zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, usunięta z kapitału z aktualizacji wyceny i przeniesiona do przychodów lub kosztów finansowych	-
Kapitał z aktualizacji wyceny na dzień 31 grudnia 2016 roku	4 580

32. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Spółki jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Spółki i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Spółka zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Spółka może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Oprocentowane kredyty, pożyczki, obligacje i pozostałe zobowiązania finansowe	329 194	204 722
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	75 543	71 281
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(10 863)	(9 435)
Zadłużenie netto	393 875	266 568
Kapitał własny	631 034	668 959
Kapitał i zadłużenie netto	1 024 909	935 527
Wskaźnik dźwigni	0,38	0,28

Spółka monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Spółka wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Wzrost tego wskaźnika w roku 2016 w porównaniu do roku 2015 dla Spółki wynika ze zmiany struktury finansowania Grupy opisanej w nocie 24 niniejszego sprawozdania.

33. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Spółce w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku kształtowało się następująco:

	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Zarząd	5	5
Finanse	7	4
Sprzedaż i marketing	6	7
Logistyka	24	22
Administracja	2	5
IT	2	1
Razem	46	44

34. Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami wynikającymi ze sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

Różnice pomiędzy zmianami wynikającymi ze sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych przedstawiają poniższa tabela:

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Odsetki od pożyczki T. Onstad	1 370	1 358
Odsetki od pożyczki AP Finance AB	4 812	1 171
	6 182	2 529

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Odpisy utraty wartości aktywów wg zestawienia pozostałych kosztów operacyjnych	70 077	51 664
Korekta o odpisy utraty wartości aktywów dotyczący należności AP Mochenwangen GmbH	(31 181)	(51 664)
Odpis utraty wartości udziałów w AP Norge	-	3 194
	38 896	3 194

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Zmiana stanu pozostałych długoterminowych aktywów finansowych oraz pozostałych krótkoterminowych aktywów finansowych wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej	(127 554)	29 032
Zmiana stanu pożyczek otrzymanych od powiązanych	(142 566)	(21 617)
Rozwiązanie lokaty krótkoterminowej	-	(21 312)
	(270 120)	(13 898)

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Zmiana stanu należności z tytułu podatku dochodowego wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej	(178)	(61)
Zapłacony podatek dochodowy	(214)	(167)
	(393)	(228)

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2015</i>
Zmiana stanu oprocentowanych kredytów, pożyczek i papiery dłużnych dlugo- i krótkoterminowe oraz pozostałych zobowiązań finansowych wynikające ze sprawozdania z sytuacji finansowej	124 473	21 617
Zmiana stanu pożyczek otrzymanych od powiązanych	142 566	(21 617)
Różnice wycenowe dotyczące otrzymanych pożyczek	(2 946)	-
Naliczone i niezapłacone odsetki od kredytów	(647)	-
	263 446	(0)
	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2015</i>
Koszty transakcyjne zaalokowane do transz kredytu (wycena wg skorygowanej ceny nabycia)	(3 981)	-
Rozliczenie grupy podatkowej w Szwecji	(761)	-
Wycena instrumentów finansowych	(280)	-
	(5 022)	-

35. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

W dniu 8 lutego 2017 roku spółka Arctic Paper Munkedals AB jako zbywca oraz Spółka jako gwarant zawarły umowę faktoringową z cesją wierzytelności z umowy ubezpieczenia z BGŻ BNP Paribas Faktoring sp. z o.o. jako faktorem. Przedmiotem umowy jest świadczenie przez Faktora na rzecz AP Munkedals usług faktoringowych obejmujących nabywanie wierzytelności pieniężnych przysługujących AP Munkedals wobec jego kontrahentów, przy czym maksymalny limit faktoringowy udzielony AP Munkedals wynosi 35 milionów PLN. Na podstawie Umowy Faktoringowej Spółka zobowiązała się wykonać zobowiązania AP Munkedals z tytułu Umowy Faktoringowej, jeżeli AP Munkedals nie wykona ich w całości lub części w terminie określonym w Umowie Faktoringowej. Zobowiązanie Spółki pozostaje w mocy do czasu spełnienia wszystkich zobowiązań wynikających z Umowy Faktoringowej, jednakże nie później niż 36 miesięcy od dnia jej rozwiązania oraz jest ograniczone do kwoty 52,5 miliona PLN.

Od dnia bilansowego do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły inne zdarzenia, które mogłyby mieć istotny wpływ na sytuację finansową i majątkową Spółki.

Podpisy Członków Zarządu

Stanowisko	Imię i nazwisko	Data	Podpis
Prezes Zarządu Dyrektor Zarządzający	Per Skoglund	20 marca 2017	
Członek Zarządu Dyrektor Finansowy	Malgorzata Majewska-Śliwa	20 marca 2017	
Członek Zarządu Dyrektor Zakupów	Jacek Łoś	20 marca 2017	
Członek Zarządu Dyrektor ds.Strategii	Wolfgang Lübbert	20 marca 2017	
Członek Zarządu Dyrektor Sprzedaży	Michał Sawka	20 marca 2017	